

ontwikkelpplan

DEEL 1: VISIE

eindconcept - januari 2021

landschapspark

DE ROTTE

Ontwikkelplan Landschapspark de Rotte

Deel 1: Visie

Eindconcept - januari 2021

Inhoudsopgave

1	Ruimte voor een groenblauwe toekomst!	6
2	Eén groot landschapspark met de Rotte als drager	12
3	Het raamwerk, voor samenhang en herkenbaarheid	18
4	Recreatie en natuur in balans	40
5	Vier landschappen met een eigen karakter	52
6	Een nieuwe manier van samenwerken	66
	Colofon	70

An aerial photograph of a river winding through a lush green forest. In the background, a city skyline is visible under a cloudy sky. The entire image is overlaid with a semi-transparent teal color.

1

**Ruimte voor een
groenblauwe
toekomst!**

1

Ruimte voor een groenblauwe toekomst!

Grote veranderingen vragen om een ambitieus plan

Tot in de jaren 60 van de vorige eeuw was het landschap van de Rottemeren behoorlijk gaaf. Steden en dorpen lagen op afstand. Vanaf de hoger gelegen Rotte-oever keek je uit over weidse polders. Maar het landschap is door de groei van omliggende kernen, de aanleg van infrastructuur en de ontwikkeling van glastuinbouw verder ingesloten en opgedeeld geraakt. Niettemin heeft gebied nog steeds veel kwaliteiten en charme met zijn kronkelende dijken, molens en sloten. Het is een gebied van grote contrasten. Want naast de drukke Rotte en de recreatiegebieden is op veel plekken de weidsheid van de polders nog steeds te ervaren. Ook zijn er veel waardevolle stukjes natuur en stukjes oud landschap met grote cultuurhistorische waarde. De Rotte en de Rottemeren zijn de afgelopen decennia steeds populairder geworden om een stukje te wandelen, fietsen of varen. Het is nu regelmatig enorm druk, het gebied zit op sommige plekken aan de grenzen van zijn capaciteit, ondanks het feit dat er meer recreatieve voorzieningen zijn bijgekomen en het recreatiegebied in die periode is uitgebreid. De 'recreatiedruk' op de Rottemeren zal in de toekomst verder toenemen. Alleen al in Rotterdam komen er de komende tien jaar ca. 50.000 nieuwe woningen bij en in de provincie Zuid-Holland zelfs ca. 240.000. Nieuwe en bestaande inwoners willen dicht bij huis naar buiten om te ontspannen, te bewegen en elkaar te ontmoeten in een mooi landschap. Hun behoeften veranderen bovendien naar meer actief, meer bewegen, meer avontuurlijk. Dat brengt nieuwe wensen voor de inrichting met zich mee en door de toenemende drukte komen biodiversiteit en landschappelijke kwaliteiten verder onder druk te staan. Tegelijkertijd is de ruimte in dit deel van Nederland zeer schaars. De verleiding om een stuk van de groene ruimte te ontwikkelen als woningbouwlocatie of bedrijventerrein zal toenemen. Thema's als klimaatverandering, CO2 en stikstofproblematiek, afname biodiversiteit doen ook een claim op de ruimte. Die thema's vragen bijvoorbeeld aanpassingen aan het watersysteem, de vegetatie en het leefgebied voor dieren.

In 2030 een eigentijds en prachtig landschapspark

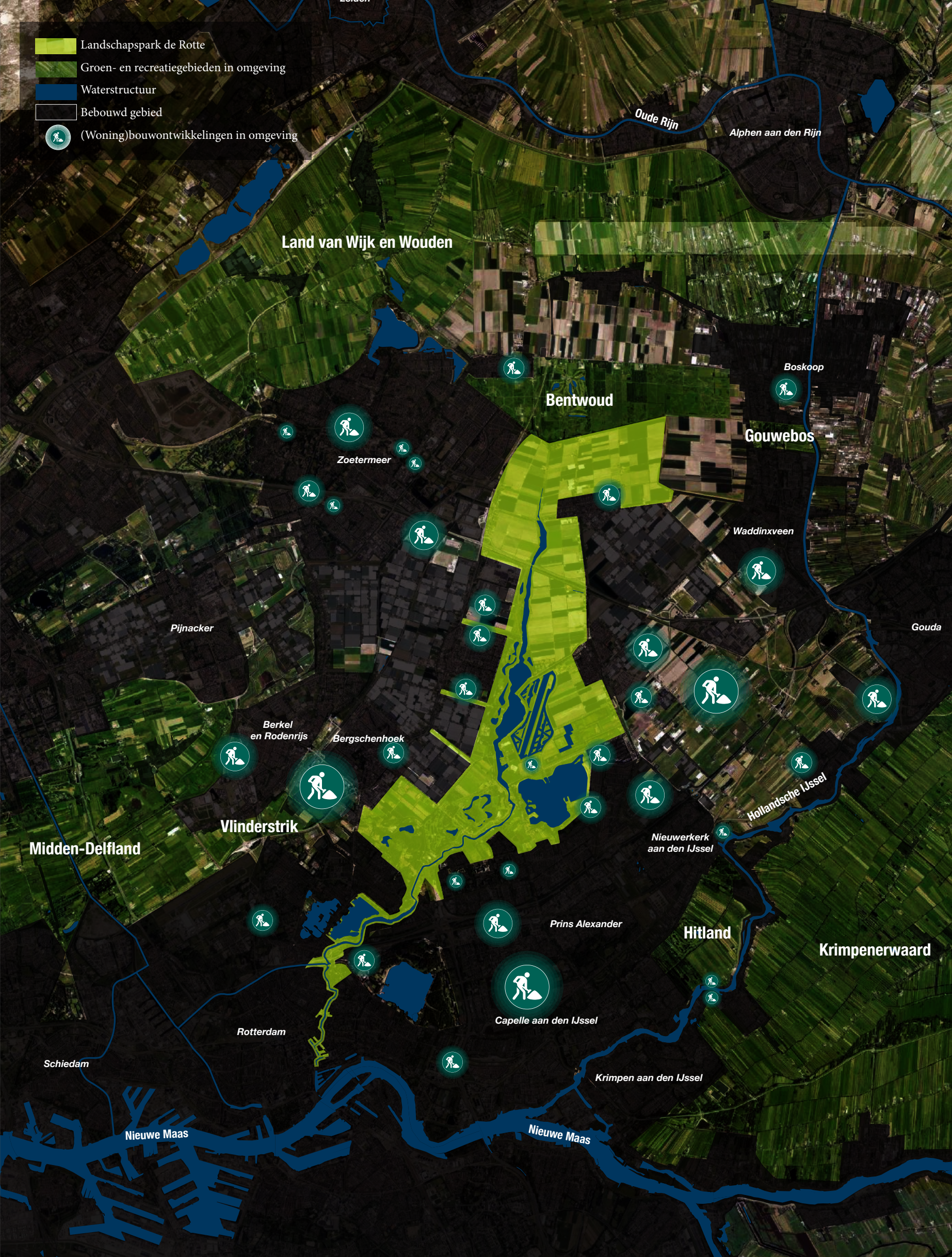
Wij, Recreatieschap Rottemeren, pakken de hierboven geschetste opgaven op om te zorgen dat het gebied in 2030 nog mooier, natuurlijk en meer beleefbaar is dan nu. Daar is wel wat voor nodig. We willen de deelgebieden een kwaliteitsimpuls geven en de samenhang tussen de deelgebieden verbeteren. We willen het gebied beter bereikbaar maken. En we willen de grenzen van de groene ruimte die we willen behouden duidelijk markeren, met ontwikkelmogelijkheden voor toekomstige generaties. Omdat de Rotte de belangrijkste identiteitsdrager is voor het gebied en een belangrijke recreatieve verbinding is tussen stad en landschap beschouwen we de hele Rotte als onze opgave, van oorsprong tot dam, van open polders tot binnenstad, we zien het als één groot samenhangend gebied, dat we landschapspark noemen.

Wat maakt dit gebied zo waardevol, maar ook anders dan andere groene gebieden? We noemen de vier belangrijkste waardevolle dragers van de identiteit van het landschapspark die we koesteren en versterken.

1. De **landschappelijke idylle** vlak bij de stad. Een eeuwenoud kronkelend riviertje met molens, oude dorpen met werkplaatsen en dijkhuizen, sluisjes en schapen op de dijk bevindt zich direct naast de grote stad van de 19e en 20e eeuw. Meer dan 100.000 inwoners kunnen hun woning of appartement uitlopen om binnen 15 minuten een landschappelijke beleving in het landschapspark te hebben. Aan de Rotte ervaar je op veel plekken de skyline van de grote stad, een contrast dat de beleving van de idylle, een groene long tussen de woonwijken, misschien nog wel versterkt. Die landschappelijke idylle willen wij behouden, bijvoorbeeld door de weilandjes langs de Rotte zoveel mogelijk open te houden en het erfgoed te koesteren.
2. De **hele Rotte in één landschapspark**. Landschapspark en Rotte zijn onafscheidelijk. De hele Rotte ligt in het landschapspark en de Rotte is tegelijkertijd de verbindende lijn voor het hele park. De Rotte meandert tot diep in de stad en is een 'dansje tot in de stad', zoals de projectleider van '750 jaar Dam in de Rotte' het poëtisch uitdrukte. De Rotte als lange verbindende recreatieve lijn is daarom een van de belangrijke uitgangspunten van dit Ontwikkelplan.
3. Een **mozaïek van landschappen**. De geschiedenis van het landschapspark (zie inzet op de volgende pagina) heeft hiervoor gezorgd. Het meer dan duizend jaar oude meanderende veenriviertje, de veenplassen die ontstonden door de turfwinning, de weidse strakke polders die, na droogmaling, werden aangelegd en de bossen, heuvels, Zevenhuizerplas, roeibaan en paden als exponent van het naoorlogse recreatielandschap. Al die verschillende landschappen zorgen voor veel afwisseling. Niet alleen voor het oog maar ook in flora en fauna. De afwisseling, contrasten en veelkleurigheid van het mozaïeklandschap willen wij bewaren en versterken.
4. Een **landschapspark van iedereen**. Door de nabijheid van de stedelijke gebieden met een uiteenlopende bevolkingssamenstelling en door de grote variëteit aan recreatiemogelijkheden kom je er iedereen tegen. Jong en oud, rijk en arm, hoog- en laagopgeleid. Dat is iets dat we willen koesteren en versterken. We willen het Landschapspark daarom met een maatschappelijk programma extra toegankelijk maken voor personen die er misschien minder gemakkelijk komen. We maken een landschapspark dat past bij de groeiende dorpen en steden in de omgeving en dat past bij de behoefte van de mensen die er nu en straks wonen. In de buurt maar ook verder in de regio. Waar genoeg ruimte is voor natuur om van te kunnen genieten.

- Landschapspark de Rotte
- Groen- en recreatiegebieden in omgeving
- Waterstructuur
- Bebouwd gebied
- (Woning)bouwontwikkelingen in omgeving

Land van Wijk en Wouden

Bentwoud

Gouwebos

Zoetermeer

Waddinxveen

Pijnacker

Berkel en Rodenrijs

Bergschenhoek

Nieuwerkerk aan den IJssel

Midden-Delfland

Vlinderstrik

Prins Alexander

Hitland

Krimpenerwaard

Capelle aan den IJssel

Rotterdam

Krimpen aan den IJssel

Schiedam

Nieuwe Maas

Nieuwe Maas

Oude Rijn

Alphen aan den Rijn

Boskoop

Gouda

Hollandsche IJssel

1

Een landschapspark voor alle bewoners in de omgeving, waardoor het een grote variatie aan activiteiten zal moeten bieden. Een gebied dat ook economisch van belang is omdat agrarische en recreatieve ondernemers er hun broodwinning hebben. Met dit Ontwikkelplan willen we dat Landschapspark De Rotte tot in lengte van jaren een van de mooiste groengebieden in de regio blijft. Een park dat een bijdrage levert aan de maatschappelijke opgave die er in een stedelijke omgeving ligt. Dat mensen verbindt met hun natuurlijke omgeving en dat bijdraagt aan hun welzijn. Een kostbaar gebied waar we zuinig op zijn, een plek om te ontspannen, ontmoeten en bewegen, nu en in de toekomst.

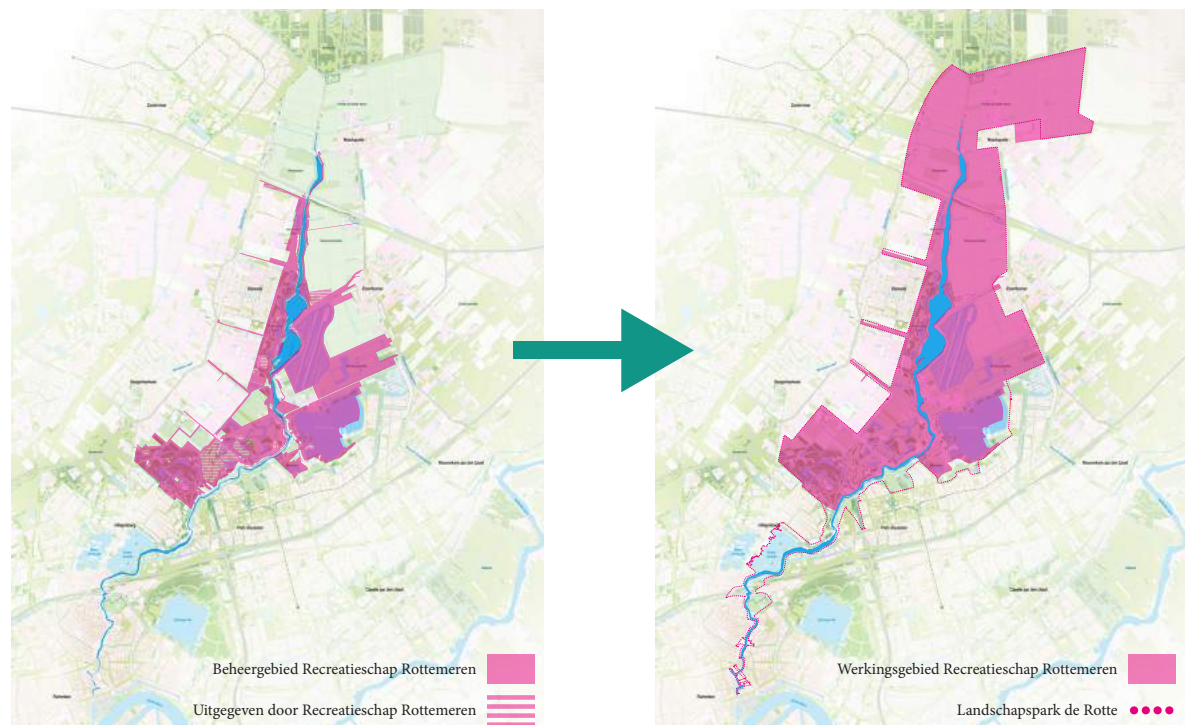
Van kader- en koersdocument naar Ontwikkelplan en Uitvoeringsplan

In 2019 stelden de raden van de drie deelnemende gemeenten aan het Recreatieschap Rottemeren het kader- en koersdocument 'Ruimte voor een groenblauwe toekomst' vast. Met het Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte vertalen we onze ambities naar concrete uitvoering. Nieuw is dat we de gehele Rotte beschouwen, van oorsprong tot dam. Het Ontwikkelplan is concreet genoeg om een helder beeld voor de toekomst te schetsen en geeft tegelijkertijd voldoende speelruimte voor nadere invulling en uitwerking. Het is gericht op realisatie. Het geeft inhoudelijke sturing en is een toetsingskader voor nieuwe initiatieven en projecten. De reikwijdte is 10 jaar, tot 2030, waarbij we tussentijds evalueren. Het Ontwikkelplan wordt vastgesteld door het bestuur van het Recreatieschap Rottemeren. Op basis van dit Ontwikkelplan maken we een Uitvoeringsplan waarin onderzoeken en projecten worden opgenomen met planning, verantwoordelijke partijen en de wijze van bekostiging. Als opmaat hiervoor markeren we in de kantlijn van dit rapport de eerste input.

We onderscheiden hierbij 1) het maken van beheer en (her)inrichtingsplannen voor de beheergebieden van het recreatieschap, 2) het ontwikkelen van inrichtingsvisies en -plannen voor nieuwe plandelen van het landschapspark, 3) het doen van onderzoek en verkenning; thematisch, b.v. op het gebied van verkeer of ecologie, of geografisch, b.v. naar de ontwikkelingsmogelijkheden van de noordelijke agrarische polders.

Het grootste gedeelte van het Landschapspark valt binnen het werkingsgebied van Recreatieschap Rottemeren. In dit gebied behartigt het recreatieschap voor de drie deelnemende gemeenten de belangen van recreatie, natuur en landschap. Daarnaast zijn er gebieden in het Landschapspark die buiten het werkingsgebied vallen, maar die zo verbonden zijn met de Rotte dat ambities voor deze gebieden zijn meegenomen, ook al ligt de verantwoordelijkheid bij andere organisaties. Dit zijn onder andere de binnenstedelijke Rotte, de Bergse Voorplas, Ommoordse en Terbregse Veld. Het Recreatieschap Rottemeren wil dat dit plan ook het plan van de partners is; dat zij zich herkennen, betrokken voelen en met het plan aan de slag gaan. Daarom is bij het opstellen van het plan intensief samengewerkt met partners als het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en de provincie Zuid-Holland. Maar ook belanghebbenden als de ondernemersvereniging De Rotte(meren), LTO en maatschappelijke organisaties als de Alliantie Groenblauwe Rotte, Natuur- en Vogelwacht Rotta, Stichting Plezierrivier en het Watersportverbond hebben hun expertise ingebracht en meegedacht over de uitwerkingen van het plan. Er is gebleken dat voor de noordelijke landbouwpolders in het landschapspark nadere verkenning nodig is in afstemming met de stakeholders. Provincie Zuid-Holland rondt begin 2021 deze verkenning af waarbij de opgaven en kansen voor het gebied zijn onderzocht. De resultaten worden in het Ontwikkelplan verwerkt.

750 jaar ontwikkeling maken het huidige gebied

Eeuwenlang stroomde de Rotte laaggelegen tussen de uitgestrekte en soms metershoge veenkoepels die zich in duizenden jaren achter de Hollandse duinen ontwikkelden. Waar de Rotte uitmondde in de Maas ontstond rond het jaar 1000 het dorpje Rotta, nu Rotterdam. Na de aanleg van de Dam in de Rotte in 1270 waren er veel minder overstromingen vanuit de Maas waardoor de bewoning in de stad kon toenemen en in 1340 kreeg Rotterdam stadsrechten.

Het veen werd ontwaterd en in de 16e en 17e eeuw als turf opgestookt door de bewoners van de alsmaar groeiende stad. Er ontstond een uitgestrekt landschap van veenplassen. Van die veenplassen zijn de Bergse Voor- en Achterplas en de Kralingse Plas overgebleven. Bijzonder is de zichtbaarheid van de Bergse Voorplas vanaf de Rotte. Langs de Rotte groeiden dorpslinten als Terbregge, Oud Verlaat en Rotte. Stukjes herkenbaar oud veenlandschap zijn het Koornmolengat, Pekeiland, en de Bonk (klei-leemklomp). Ook rond de Zevenhuizerplas en in de Nespolder zijn resten van het veenlandschap te zien, o.a. het Veen/de Snelle.

De plassen vormden een gevaar voor de stad door de dreiging van het water en vanwege rondzwerfende bendes in dit onherbergzame gebied. Bovendien waren er kansen om het drooggelegde land te ontginnen voor de voedselvoorziening.

Met molengangen werd het water uit de plassen opgepompt in de Rotte en in diverse ringvaarten, zoals de Landscheiding, de Ringvaart van de Zuidplaspolder en de Hennipsloot. In 1874 werden de laatste plassen drooggemalen tot de Prins Alexanderpolder.

Zo ontstond het 'omgekeerde' contrastrijke landschap met een hooggelegen lieflijk meanderende Rotte en laaggelegen rechthoekig verkavelde weidse polders. Goed herkenbaar zijn de Tweemanspolder, Polder de Wilde Venen, de Klappolder/Rottezoom en een deel van de Eendragtspolder. Molens en molenstompen getuigen van de strijd tegen het water. De unieke molenviergang in de Tweemanspolder is hiervan het icoon. Diverse verlaten (sluisjes) werden aangelegd om de peilverschillen te overwinnen. De Rotte werd een belangrijke vervoersader tussen het agrarische achterland en de stad, met het Noordplein als de belangrijkste markt. Vanaf de tweede helft van de 17e eeuw bouwen veel welgestelden een buitenplaats langs de Rotte. Voorbeelden zijn Soetendaal, Rust van Onrust, Woelwijk, den Arend en Huis te Crooswijk. Deze zijn nu, behalve in geografische aanduidingen, niet meer terug te vinden.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam het gebied in zwang als recreatiegebied voor de brede bevolking. Als tegenhanger van de stedelijke groei wordt vanaf de jaren zestig een reeks bossparken, recreatiewateren en natuurgebieden aangelegd. Zij bepalen nu grotendeels het beeld als je het landschap van de Rotte ingaat. Hoge Bergse Bos, Lage Bergse Bos, Bleiswijkse Zoom, Bleiswijkse Fles, Zevenhuizerplas (waarvan het zand werd gebruikt voor de ondergrond van nieuwe wijken), Willem Alexanderbaan. Het zijn zelfstandige en losstaande eenheden met een eigen sfeer en inrichting.

750 jaar nadat de dam in de Rotte werd gebouwd is de Rotte veranderd in een idyllische maar vaak ook zeer drukbezochte blauwgroene ader als hart van een bonte verzameling recreatie- en agrarische gebieden, waarbij de glastuinbouw, bedrijventerreinen en woonwijken nooit ver weg zijn.

An aerial photograph of a landscape, likely a coastal or riverine area, showing a wide river in the foreground with several boats docked along the bank. The middle ground features a mix of green fields and a small town or village. The background shows a vast, flat landscape extending to the horizon under a cloudy sky. The entire image is overlaid with a semi-transparent teal color.

2

**Eén groot
landschapspark met
de Rotte als drager**

2

Eén groot landschapspark met de Rotte als drager

Wat is dat nu eigenlijk, een landschapspark? En wat is landschapspark De Rotte?

Een landschapspark is geen gewoon park. Het is een samenhangend landschap - in dit geval met een oppervlakte van zo'n 4000 ha - waar agrarische gebieden, natuurgebieden en recreatiegebieden onderdeel van uitmaken. Met een samenhangend recreatief netwerk en recreatieve voorzieningen. In plaats van het gebied eenduidig in te richten, zorgt de herkenbaarheid van routes en ruimtelijke dragers voor de samenhang. Ook zijn er vaak spelregels voor de ontwikkeling van het gebied, ook dat wat niet beheerd wordt of in eigendom is bij het Landschapspark.

Landschapspark De Rotte wordt een park vol afwisseling. Rijk gevarieerde bossen, weidse polders, waterrijke gebieden en stad worden verbonden door de lieflijk meanderende Rotte. We willen de landschappelijke contrasten en geschiedenis van het gebied tot expressie brengen, maar er zal ook sprake zijn van stedelijke componenten. In Landschapspark De Rotte hebben de verschillende gebieden hun eigen identiteit maar tegelijk zorgen we voor een sterke samenhang. Met een overkoepelend routenetwerk, duidelijke parkentrees en randen, gastvrije ontvangstgebieden en lommerrijke verbindingen met de omgeving. Zo zorgen wij dat het geheel meer is dan de som der unieke delen.

We willen een bijdrage leveren aan de regionale groenstructuur door verbindingen voor mens en dier met andere groene gebieden te verbeteren. De provincie Zuid-Holland deelt onze ambitie. De provincie wil een doorlopende 'groene dooradering' door de hele Zuidvleugel van de Randstad realiseren, met de waterstructuur als drager.

Legenda plankaart ontwikkelplan Landschapspark de Rotte

Raamwerk

De Rotte, blauwe hartlijn van oorsprong tot dam

Groenblauwe ribben

Gastvrije ontvangst

Verbindend recreatief netwerk

Vaarnetwerk

Parkentree

Parkparel

Bos als parkrand

Erfbeplanting als parkrand

Parkzone als parkrand

Laanbeplanting als parkrand

Bestaande en nieuwe natuurkernen

Vier landschappen

De Bossen

Het Waterland

De Polders

De Stad

Verbindingen met de omgeving

Verbeteren relatie dorpen en Rotte

Ecologische en recreatieve verbindingen met de omgeving

Overig

Molens

Markante bebouwing

Dorpslinten

Verlaten

Pontje

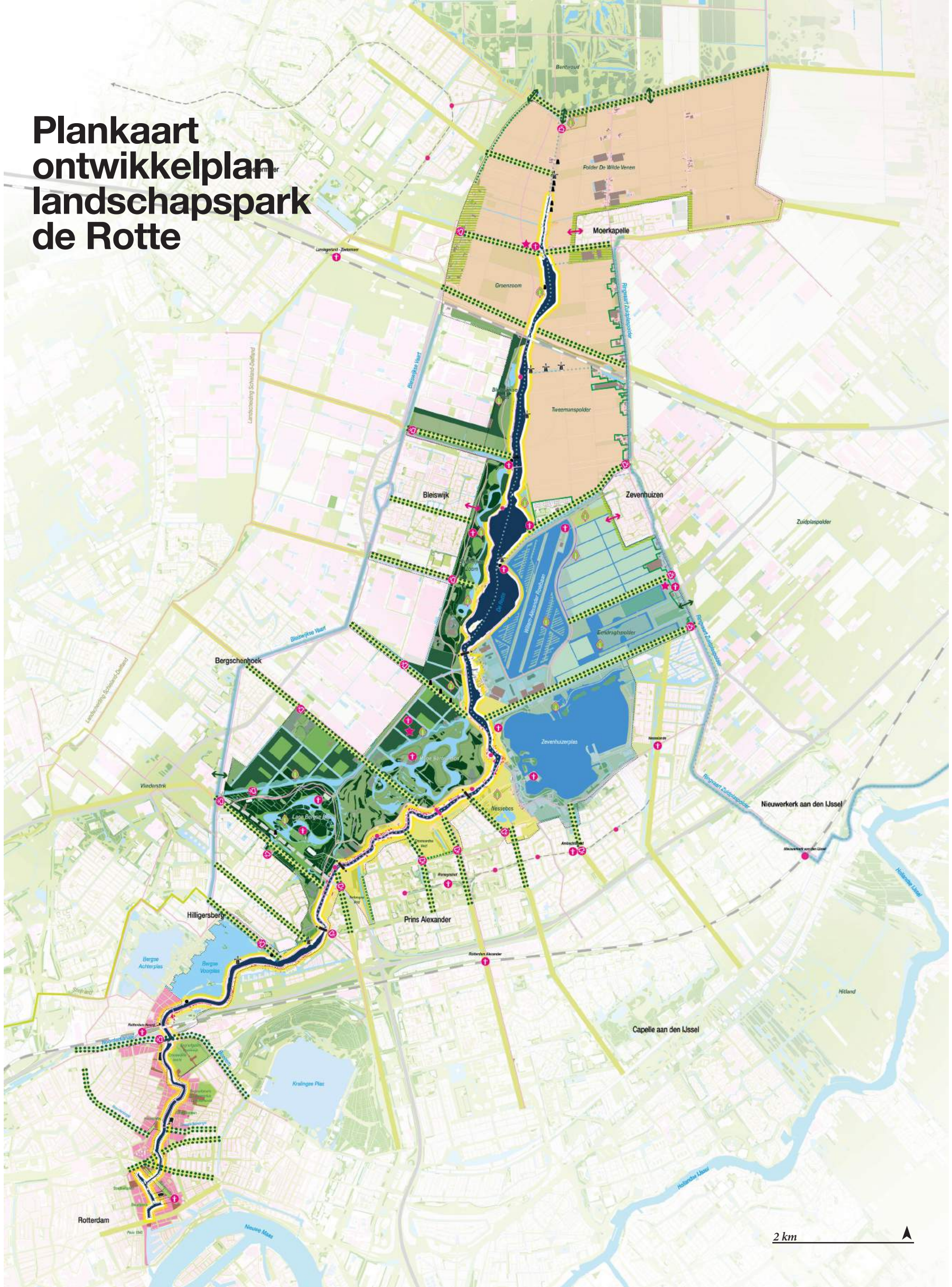
Bestaande brug/nieuwe brug

Grens landschapspark

Plankaart ontwikkelplan landschapspark de Rotte

2 km

2

Het plan in vogelvlucht

Wat zijn de belangrijkste principes waarmee we Landschapspark De Rotte gaan ontwikkelen?

De rijke geschiedenis tot expressie brengen

De kleinschalige lieflijke Rotte en de restanten van het kronkelige veenlandschap met zijn lintdorpen. De ongenaakbare openheid en rechte lijnigheid van de droogmakerijen met zijn overlaten en molens. De contrastrijke bos- en waterwerelden van de naoorlogse recreatiegebieden. Ze hebben allemaal een eigen kwaliteit die we gaan versterken en benutten om het landschapspark van de toekomst een in het verleden gewortelde identiteit te geven.

Ruimtelijke contrasten en zichtrelaties behouden en versterken

Kleine doorkijkjes naar het water, besloten weilandjes in de bossen, grootse vergezichten over de polders, kleinschalige prettige stedelijke ruimtes, groene zachte kades, harde stenige kades. Op verschillende schaalniveaus is het landschapspark rijk aan grote contrasten. Die grijpen we aan om de beleving van het gebied nog spannender en interessanter te maken.

Ruimte voor ondernemerschap, vernieuwing en aanbod met kwaliteit

We willen een landschapspark waar ondernemers hun bezoekers kunnen blijven verrassen met kwaliteit en eigentijds aanbod. Waar ruimte is voor nieuwe concepten die aansluiten bij veranderende behoeften, en passend bij de identiteit van een eigentijds landschapspark.

Bestaande iconen in hun kracht zetten, nieuwe krachtige trekkers toevoegen

Beeldbepalende plekken en bouwwerken als de kleinschalige overlaten en sluisjes, de molens met de Molenviergang in de Tweemanspolder als uniek icoon, de uitkijktoren op de heuvel in het Hoge Bergse bos, de Crooswijkse bocht en het Noordplein

De Rotte bij het Grote Kerkplein

met de Heinekenbrouwerij aan de overkant zijn de iconen die het landschapspark identiteit geven.

We gaan deze iconen versterken. Daarnaast willen we in de toekomst op geschikte plekken ruimte bieden aan nieuwe iconen.

De verbindingen tussen het landschapspark en het omgeving verbeteren

Wij maken het landschapspark beter bereikbaar vanuit de omliggende woonwijken door samen met de gemeenten een netwerk van routes te maken dat omliggende wijken onder groengebieden en landschapspark met elkaar verbindt. We maken het landschapspark beter bereikbaar met het openbaar vervoer, door bij bestaande metro- en NS-stations Gastvrije Ontvangst te maken met bijbehorende voorzieningen en deze via groene routes aan te sluiten op het park. Ons doel is om gezamenlijk met de OV-bedrijven en fietsverhuurders tot een integraal mobiliteitsplan te komen waar het landschapspark in is opgenomen.

We willen sluisverkeer werven en gezamenlijk met betrokken partijen goede alternatieven bieden voor de auto. Het park zal de komende jaren meer bezoekers gaan trekken, maar we willen dat steeds meer bezoekers de auto aan de rand parkeren en verder gaan wandelen, fietsen of varen. Liever nog komen ze met de – elektrische- fiets of het openbaar vervoer.

Eenheid door aantrekkelijke randen, uitnodigende parkentrees en een parkachtig raamwerk

Met een overkoepelend routenetwerk, duidelijke parkentrees en randen, gastvrije ontvangsten en bijzondere kleine parken: de parkparels en lommerrijke verbindingen met de omgeving zorgen we voor een sterke samenhang. Groenblauwe ribben verbinden het landschapspark met de omgeving en ze zijn, samen met de Rotte zelf, een basis voor het routenetwerk en de herkenbaarheid van het landschapspark als geheel. Inrichtingselementen als verharding, meubilair en bewegwijzering moeten een eigen samenhangend ontwerp krijgen, waardoor het Landschapspark als eenheid wordt herkend en een eigen uitstraling krijgt.

De Rotte ter hoogte van Terbregge

Vergroten klimaatrobustheid en duurzaamheid

Klimaatverandering vraagt om aanpassingen aan het watersysteem, de vegetatie en de leefbaarheid voor mensen en dieren. In de ontwikkeling van het landschapspark spelen we hierop in. Denk hierbij aan voldoende schaduw, het verbreden van watergangen en ecologische overs, extensief beheer, aaneensluiten van versnipperd bos en de bosopbouw verbeteren, koele routes en verfrissende zwemplekken, verbeteren waterkwaliteit. We gaan Ondernemers stimuleren duurzaam te exploiteren en natuurinclusief te bouwen.

Recreatie en natuur in balans brengen

Het aantal recreanten zal de komende jaren verder toenemen en de behoeften lopen uiteen. Daarom willen we de recreatiecapaciteit van het park vergroten en het aanbod diverser maken. We willen de toegankelijkheid verbeteren, netwerken verbeteren en verschillende snelheden van fietsers uit elkaar houden. We creëren ruimte voor nieuwe recreatieve attracties en zoeken mogelijkheden om verouderde horeca en attracties aan te passen aan deze tijd.

Er zijn diverse natuurgebieden en -gebiedjes met bijzondere waarden die we willen vergroten en die we onderling beter willen verbinden. Dat doen we onder andere door aaneengesloten bos te maken, door samen met de agrariërs de akkernatuur te verbeteren en door een natte natuurverbinding te maken tussen Bentwoud en Zuidplaspolder waarin de bestaande natuur in de Eendragtspolder een sleutelrol speelt.

In het beheer houden we rekening met het vergroten van natuurwaarden en biodiversiteit.

De toenemende recreatiedruk vangen we op door een goede zonering in drukke en rustige gedeeltes, zodat er ruimte blijft om ook de natuur ruimte te versterken en de biodiversiteit te vergroten. Zonering is ook goed vanuit de gedachte dat sommige recreanten op zoek zijn naar stilte en natuur, terwijl andere de levendigheid van een strandje, speelveld, terras of attractie zoeken. Gebiedsuitbreiding zorgt voor meer terrein voor recreatie en natuur.

Samen werken aan het landschapspark

We ontwikkelen een maatschappelijk programma waarin we waarin we omwonenden en andere betrokkenen nog meer bij het landschapspark betrekken. Denk aan educatie, excursies, culturele evenementen, voorlichting over ecologie en cultuurhistorie.

Het landschapspark wordt een stuk groter dan het huidige beheergebied van het recreatieschap. Samen met de overheden en stakeholders gaan we een nieuw samenwerkingsverband opzetten, voortbouwend op bestaande structuren, waarin we zorgen dat inrichting, beheer, ontwikkeling en onderzoek voor dit grote gebied vanuit de geest van het Ontwikkelplan en in samenhang plaatsvindt.

1 landschapspark = 4 landschappen

We werken in vier met elkaar contrasterende landschapszones aan de ontwikkeling van natuur en recreatie.

Het zijn de Stadse Rotte met aangrenzende groengebieden en openbare ruimtes als de Bergse Voor- en Achterplas, de Crooswijkse Bocht, de Begraafplaats Crooswijk, het Noordplein en de Binnenrotte. Hier vergroenen we de oevers en maken we prettige continue langzame verbindingen tussen stad en buitengebied, ook over het water. In de Bossen sluiten we de deelgebieden Hoge en Lage Bergse Bos, Hoekse Parken, Bleiswijkse Zoom en Fles beter op elkaar aan door bosontwikkeling en slim bosbeheer. In het Waterland met deelgebieden Zevenhuizerplas, Roeibaan en Eendragtspolder werken we aan een inrichting een duurzame ontwikkeling van met een mix van recreatie, natuur en natuurinclusieve landbouw. In de Polders met deelgebieden Rottezoom, Polder de Wilde Venen en Tweemanspolder gaan wij samen met de provincie en de agrariërs en andere stakeholders verkennen wat een duurzame toekomst voor dit gebied kan zijn.

De weidse Rotte

3

**Het raamwerk, voor
samenhang en
herkenbaarheid**

3

Het raamwerk voor samenhang en herkenbaarheid

In Landschapspark De Rotte hebben de verschillende deelgebieden hun eigen identiteit maar tegelijk zorgen we voor een sterke samenhang. Die samenhang brengen we erin met een overkoepelend routenetwerk, duidelijke parkentrees en randen, gastvrije ontvangstlocaties, groenblauwe ribben en lommerrijke verbindingen met de omgeving. De Rotte zelf speelt hierbij de hoofdrol, de rivier is dé identiteitsdrager van het gebied. In dit overzicht zijn onderdelen van het ruimtelijk raamwerk weergegeven, op de volgende pagina's werken we ze verder uit.

De Rotte, blauwe hartlijn van oorsprong tot dam

Kleinschalig, historisch, romantisch, doorgaande recreatieve routes

Groenblauwe ribben verbinden mens en dier met omgeving

Lanen, water, oevers, routes, verblijfsplekken

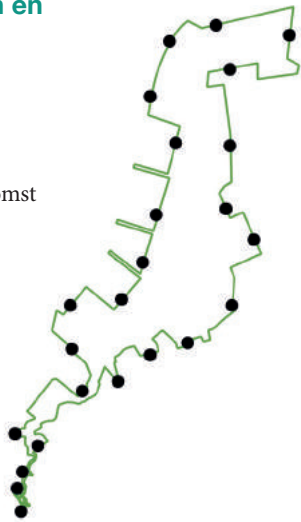
**Alledaags netwerk,
speciale routes
en gastvrije
ontvangsten**

Informatie, horeca,
verhuurmogelijkheden
bij OV-haltes en
parkeerplaatsen

**Heldere randen en
parkentrees**

Heldere en braaie
begrenzing van het
landschapspark,
duidelijke binnenkomst

**Vier deelgebieden
met elk een eigen
karakter**

- De Stad
- De Bossen
- Het Waterland
- De Polders

3

De Rotte, blauwe hartlijn van oorsprong tot dam

Opeenvolging van sferen én doorlopende routes

Fietsend of wandelend langs de Rotte zijn grote sfeerverschillen te zien, van diepliggend water in de stad tot hoog boven landschap uitkijkend in de polders, van smal stroompje tot brede meren, van stenige kades tot brede rietkragen en buitenlandjes. Van dam tot oorsprong zien we het volgende:

- De binnenstedelijke Rotte met zijn stenige oevers en gesloten gevels; de lanen, singels en kades in het Oude Noorden met het Noordplein; en Crooswijk met zijn kenmerkende Crooswijkse Bocht en prachtige begraafplaats op de locatie van een voormalig landgoed.
- Na de passage onder de A20, grenzend aan De Bergse Voorplas aan de noordzijde, wordt de sfeer landschappelijk en dorps, met vergezichten over het water van de Voorplas; gevolgd door het lint van Terbregge met zijn besloten dorps karakter. Het Boterdorpse Verlaat en Molen de Vier Winden en de Prinsenmolen zijn hier cultuurhistorische hoogtepunten. De recreatieve route van de Stijlrand als landschappelijke verbinding naar Schie sluit hieraan op de Rotte. Na het passeren van de Irenebrug zijn eerst de dorpslinten Terbregge, Rotte en Oud Verlaat beeldbepalend. Aan de zuidoever groene delen met zicht op naar de open gebieden direct grenzend aan Rotterdam Alexander: Terbregse Veld, Ommoordse Veld, Nesselolder. Een reeks bijzondere plekken waar direct buiten de stad de weidsheid van het landschap voelbaar is. In sterk contrast hiermee ligt aan de noordoever achter de bebouwde noordelijke oevers de beboste zone met het Lage en Hoge Bergse Bos.
- Ten noorden van Oud Verlaat worden dijken steeds groener en het landschap steeds opener. bij de molenviergang in de Tweemanspolder en de oorsprong in Polder de Wilde Venen is de Rotte onderdeel van een weids landschap. Ook de Rotte zelf is hier wijder. In dit deel liggen de kenmerkende 'meren', verbredingen van de rivier. Kenmerkende cultuurhistorische en natuurplekken zijn onder andere het Bleiswijkse Verlaat, de Eendragtsmolen, het Koornmolengat en het Pekeiland.

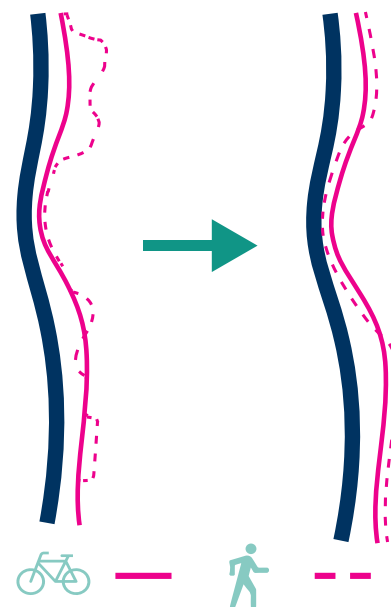
Zeer druk gebruikt

De Rotte en zijn oevers worden volop gebruikt om te wonen, te werken, te wandelen, te fietsen en te varen. Doordat veel mensen er gebruik van maken zijn er conflicten in gebruik tussen fietsers, skaters, wandelaars en automobilisten. Ook op het water zijn er conflicten, vaak met snel varende recreanten. Bewoners ervaren soms hinder van het intensieve recreatieve gebruik. De oevers zijn niet altijd optimaal en in samenhang ingericht; de continuïteit van wandelroutes ontbreekt soms en de snelle fietsers en langzame fietsers en

skaters conflicteren met elkaar. Uit de in 2020 gehouden vaarenquête blijkt een tekort aan aanlegplaatsen. De Rotte is weliswaar onderdeel van het regionaal vaarnetwerk, maar er zijn kansen om verbindingen met vaarroutes in de omgeving te verbeteren.

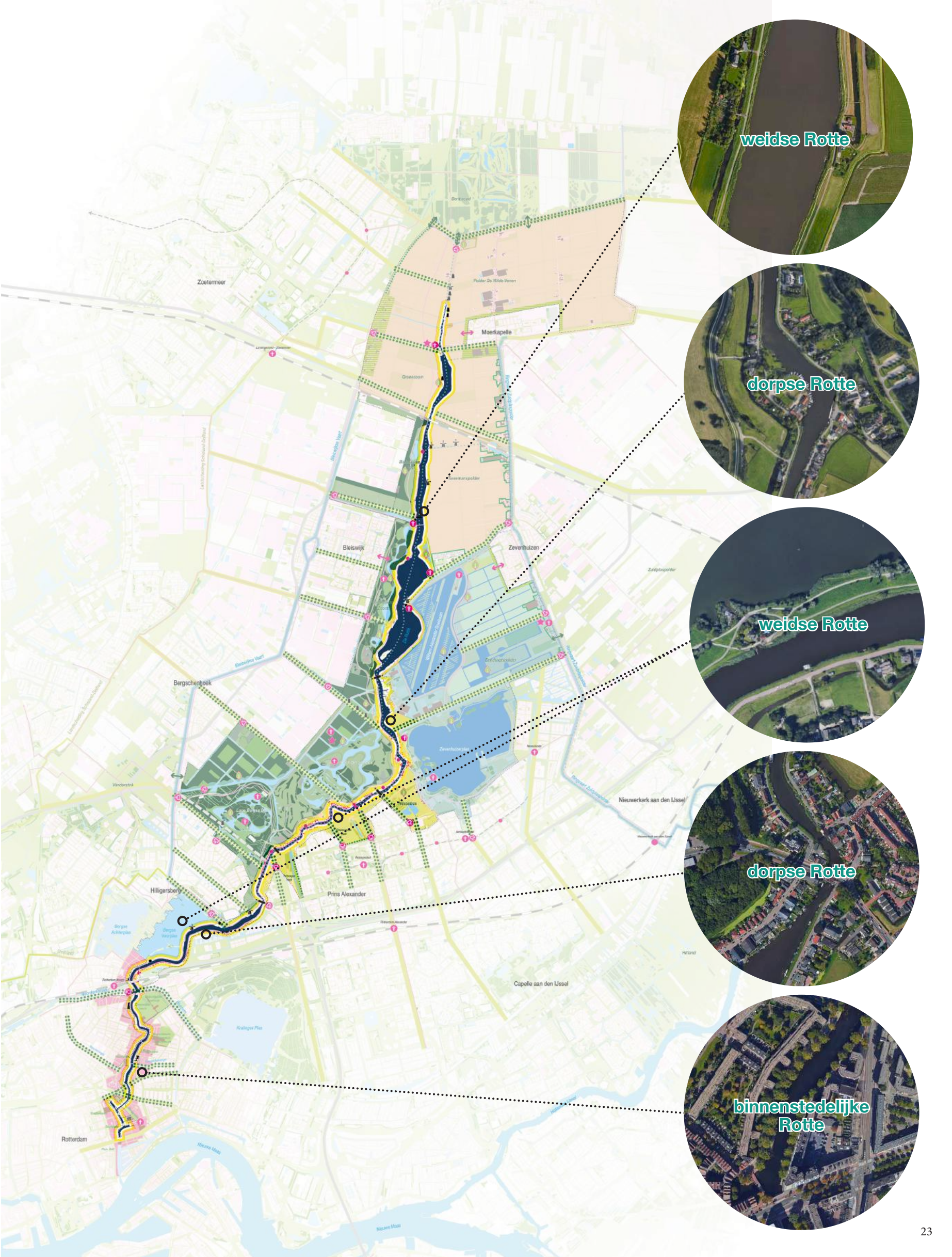
We versterken we de karakterverschillen tussen binnenstedelijke, dorps en weidse Rotte. Maar we hanteren ook een aantal principes die langs de gehele Rotte gelden. Fietser en wandelaar staan hierbij centraal

- We zien de Rotte van gevel tot gevel en van boezemsloot tot boezemsloot als ruimtelijk eenheid.
- We zorgen voor zoveel mogelijk extensief beheerde groene en openbare oevers met meerdere verblijfsplekken op de overgang water – land, waar je ook een fiets of boot kunt huren – of allebei.
- Zichtrelaties tussen land en water gaan we behouden en versterken, onder andere met doorgaande routes voor wandelaars en fietsers.
- De auto wordt minder dominant, en drukke knelpunten lossen we op.
- Voor racefietsers wordt een aparte snelfietsroute naast de dijken ontwikkeld waardoor het conflict tussen snelle en recreatieve fietsers op de Rottedijk vermindert.
- We handhaven bij overlast en overmatige drukte, waarbij we ervoor waken dat de relatief grote groep rustige fietsers, wandelaars en langzame bootjes te lijden heeft onder de relatief kleine groep van snelle, verstorende en/of luidruchtige recreanten. Zo nodig stellen we hiervoor nieuwe regels.

Huidige en voorgestelde situatie continue fietsroute (roze lijn) en wandelroute (roze gestippelde lijn) langs de Rotte.

weidse Rotte

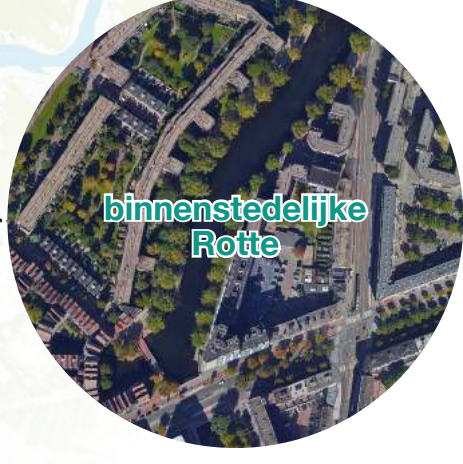
dorpse Rotte

weidse Rotte

dorpse Rotte

binnenstedelijke Rotte

3

Van dijk naar dijkzone

Het profiel van de Rotte is breder dan je in eerste instantie zou denken, het loopt van boezemsloot tot boezemsloot. Dat betekent dat op de vaak ruime binnendijkse taluds nog grote gebieden liggen die ook bij de belevingswereld van de Rotte kunnen horen. Ook zij kunnen een bijdrage leveren aan de continuïteit in beeld, routing en ecologische verbinding.

Om die ecologische verbinding te optimaliseren stellen we voor om het extensieve maaibeheer dat nu al in delen van het gebied plaatsvindt, uit te breiden naar het gehele profiel. Zo krijgt de gehele Rottezone een sterkere ecologisch verbindende functie. Voor de oevers geldt het credo 'zacht waar het kan, hard waar het moet'. In de boezemlandzone is op een aantal plekken ook ruimte voor een smal, half verhard 'struinpad', waardoor een aantrekkelijk alternatief ontstaat voor het wandelen op de kades en dijken.

Ter hoogte van Ommoord ligt zo'n zone waar met een pad het Terbregse Veld, het Ommoordse veld en de Nesselolder onderling verbonden kunnen worden.

We realiseren een brugverbinding voor fietsers en voetgangers tussen het Ommoordse Veld en het Hoge Bergse Bos. Hiermee honoreren we ook de breed gekoesterde wens om voorzieningen aan beide zijden van de Rotte makkelijker en veiliger bereikbaar te maken voor fietsers en voetgangers en te zorgen dat de inwoners van Prins Alexander de Bergse Bossen gemakkelijk in hun wandelrondjes kunnen opnemen. We zorgen dat roeiers weinig last hebben van de brug.

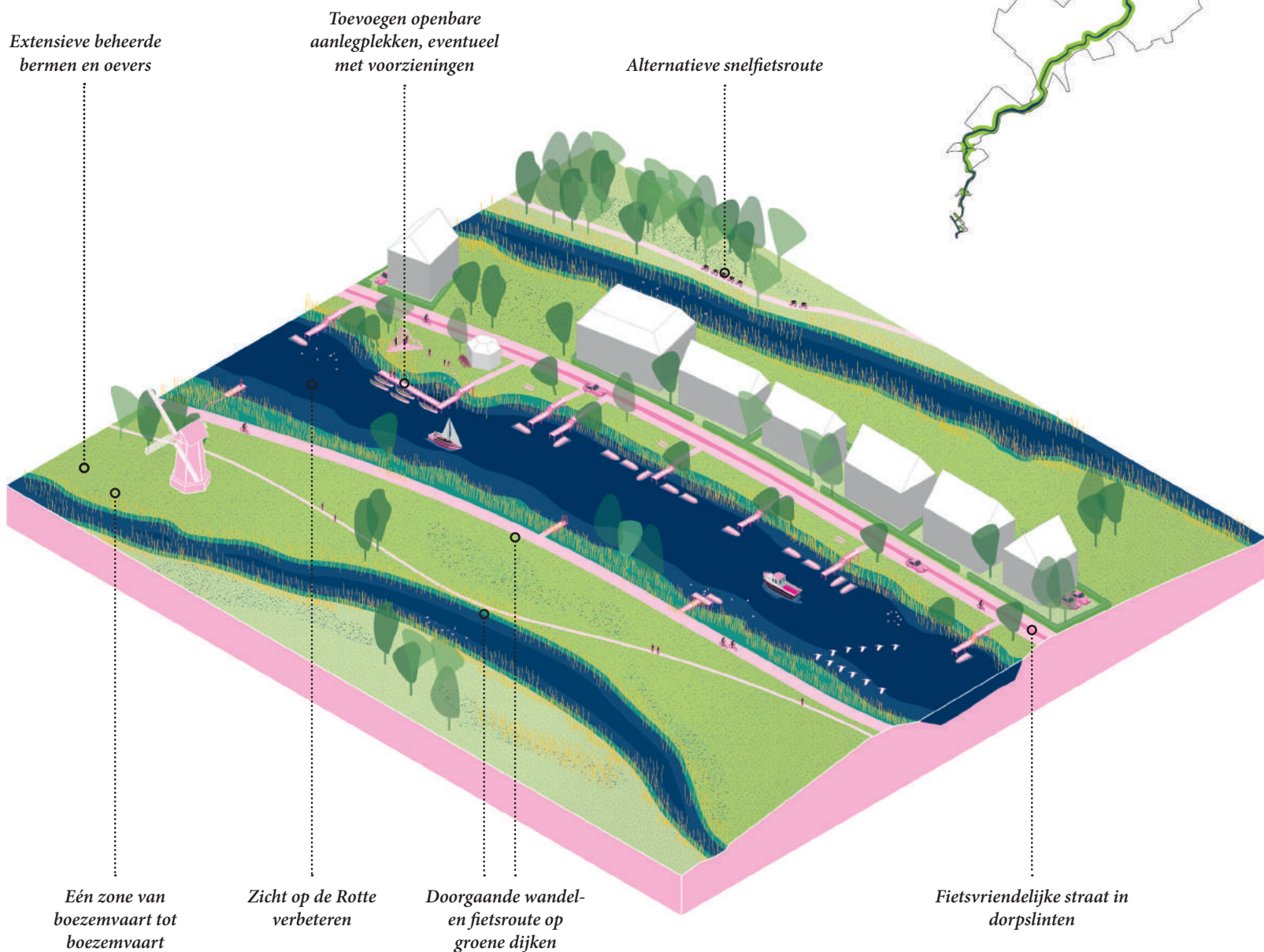
Reeks openbaar toegankelijke plekken aan het water, als schakels tussen land en water

Fietsend, wandelend en varende langs en over de Rotte is het prettig om even te kunnen stoppen om van het uitzicht te genieten. In de in 2020 door het recreatieschap gehouden vaarenquête blijkt een tekort aan aanlegplaatsen. Kijkend naar de kaart blijkt dat het aantal aanlegmogelijkheden en verblijfsplekken aan het water in het noordelijk deel, ter hoogte van de groene dijken, behoorlijk groot is. Hier zijn nieuwe plekken niet nodig, maar is een verbijzondering en vergroting van een enkele plek gewenst. Ter hoogte van de bebouwde kades, in het deel van de Rotte dat het drukst bevaren wordt, overheersen de particuliere steigers en het aantal openbare aanlegplekken is daar behoorlijk beperkt. Voor de aanleg van nieuwe openbare aanlegplaatsen is het in dit gebied woekeren met de ruimte. Wij stellen voor daar waar er oeverlandjes zijn die niet tegenover bebouwing liggen, de mogelijkheid te onderzoeken openbare verblijfsplekken en aanlegplaatsen te maken. In deel 2 is een verkenning opgenomen van mogelijke locaties voor deze plekken. Ze maken onderdeel uit van een reeks markante plekken langs de Rotte waar de overgang land-water met behulp van een uitgekiend locatieontwerp vorm krijgt. De in 2020 tijdelijk geplaatste 'Rottekijkers' kunnen als voorloper hiervan worden beschouwd. Bij het ontwerp van deze plekken denken wij aan een natuurlijke inrichting met een stoer landschapsmeubel van hout waarin de steiger is geïntegreerd. De doorstroming en het overprofiel worden zo min mogelijk verstoord.

De Rotte, blauwe hartlijn van oorsprong tot dam

3

beheer en
inrichting

De Binnenstedelijke Rotte – groen stuk stad met positieve uitstraling naar omliggende wijken

De binnenstedelijke Rotte is op een aantal plekken niet echt een positieve leefomgeving. Plekken zijn niet uitnodigend en kruisende verkeersaders zijn dominant. We gaan de Rotte ontwikkelen tot een aantrekkelijk en groen stuk van de stad. Met prettige verblijfsplekken aan de rivier en een comfortabele langzaam verkeersroute naar het buitengebied. Een landschappelijke en verkeersluwe lijn met minder dominante kruisende wegen en een positieve uitstraling naar de omliggende wijken.

Naast de verbindende functie is er in het binnenstedelijk deel veel behoefte aan prettige verblijfsplekken en een aangename openbare ruimte. Op dit moment worden er door de gemeente Rotterdam diverse projecten uitgevoerd waar we op voortbouwen. We hanteren daarbij de onderstaande principes.

- Bestaande bomenlanen als structurerende lijnen. De openbare ruimte en oevers vergroenen en wegen en parkeerplaatsen minder dominant maken.
- Een doorlopende recreatieve verbinding voor langzaam verkeer langs de oostelijke zijde van de Rotte maken. Stedenbouwkundig past dit aan deze zijde het beste. De westzijde heeft ook bijzondere plekken en routes, deze zijn vooral lokaal van betekenis.
- Doorlopende ecologische verbindingen onder en boven water. Het verflauwen van taluds, vegetatiematten op de watergrens en geschikt maken van kademuuren voor vegetatie. De kadevernieuwing aan de Rechter Rottekade is

een mooi voorbeeld: met een nieuwe voorwand is ruimte gemaakt voor een ondergrond in die contact staat met het water. Dit biedt een goede voedingsbodem voor varens en andere muurvegetatie.

- Minder autoverkeer langs de Rotte. In de toekomst heeft de Rotte geen verbindende functie meer voor de auto. Doorlopende fietsers en voetgangers zijn leidend, alleen bestemmingsverkeer wordt nog toegelaten.
- De dominantie van kruisende verkeersassen zo veel mogelijk afwaarderen en de continuïteit van de Rotte en haar overs vergroten. Een voorbeeld is de Goudsesingel, de brug over Rotte is een knelpunt omdat hier een tramhalte is. Bij de Admiraal de Ruijterweg, komt een fietsbrug over het water langs de Linker Rottekade om de continuïteit te verbeteren. Pompenburg en Admiraal de Ruijterweg worden afgewaardeerd.
- De relatie van markante openbare ruimtes en singels met de Rotte verbeteren. Een aantal van deze openbare ruimtes willen we een kwaliteitsimpuls geven. Voorbeelden zijn het Noordplein (kan het aantal parkeerplaatsen verminderd worden?); De Poort van Noord (onderdoorgang A20, Noorderkanaal en Station Rotterdam Noord); Grotekerkplein; het Meentplein wordt vergroend en verbonden met de Binnenrotte.
- De relatie met achterliggende buurten verbeteren door aantrekkelijke routes naar de Rotte te maken.
- Een doorlopende markering met informatieborden van bron tot oorsprong.

De Crooswijkse bocht

Poort van Noord

Noordplein

Limonadefabriek

Station Noord

Lintbebouwing langs de Rotte

Eetcafé

Uitvaart per boot

Uitgiftpunt voor suppen en kano's

Zaagmolenkade als verblijfskade

Brouwerij (voorheen)

Verbinding met Noordersingel

Bestrate driehoek wordt groene plek

Oudste woonhuis langs de Rotte

P-terrein wordt groene plek

Binnentuin Stokviskade

Lombardkade

Haagse Veer bij Doopsgezinde kerk

Laurenskerk

Oorspronkelijke dam

Steiger

Rif 010 surfing

Leuvekolk

Leuehaven kop bij Blaak zuid

- Vergroenen en prettige verblijfsruimte maken
- Bomen zijn structurerende elementen
- Bij kruisingen continuïteit Rotte verbeteren
- Autoluwe en doorgaande fiets- en wandelroute langs de oostkade
- Ecologische verbinding op land, oever en onder water
- Bijzondere plekken langs de Rotte
- Markante gebouwen
- Bijzondere plekken
- Potentieel bijzondere plekken
- Aandachtsgebieden
- Poort van Noord: barriere werking viaduct verminderen en Station Noord verbinden met de Rotte
- Noordplein relatie met de Rotte verbeteren
- Grens landschapspark

500 m

3

De dorpse Rotte – kleinschalige dorpse sfeer en fietsvriendelijke kades

In Terbregge, Rotte en Oud Verlaat is de dorpse sfeer voelbaar. Smalle profielen, afwisseling in bebouwing, groene kades met veel privésteigers en historische plekken met molens en oude overlaten bepalen het beeld. Deze kleinschalige kwaliteiten moeten worden gekoesterd.

Op de bebouwde kades van Terbregge, Rotte en Oud Verlaat concurreren auto's, racefietsers, elektrische fietsers, recreatieve fietsers, skeelers en wandelaars om de ruimte. In die concurrentie trekken recreatieve fietsers en wandelaars aan het kortste eind. We willen in de toekomst daarom het wegprofiel van de kades aanpassen zodat een wandel- en fietsvriendelijke kade ontstaat. Dat kan bijvoorbeeld door het profiel visueel te versmallen en te geleiden en parkeerplaatsen op halfopen verharding langs de randen te maken. Daarbij past eenvoudig materiaalgebruik aansluitend op het dorps karakter. Dit vraagt nadere overleg en uitwerking in een uitgekiend ontwerp. In Terbregge komen de zogenaamde Steilrand en een in de toekomst wellicht fietsvriendelijke Molenlaan rechtstreeks uit op de Rotte.

Bezoekerscentrum A16 is in de toekomst mogelijk een museum en Gastvrije Ontvangst (combinatie van informatievoorziening, parkeren, horeca, fietsverhuur enz., zie verderop) met een mogelijkheid om de Rotte op te gaan. Ter hoogte van Nieuw Terbregge komt nieuwe lintbebouwing. Ook hier willen we de kade fietsvriendelijk herinrichten met daarnaast voldoende openbare aanlegplaatsen.

In het verkeersonderzoek dat het Recreatieschap in 2020 heeft laten uitvoeren is een aantal verkeersonveilige knooppunten benoemd, de aanpak hiervan wordt in het Uitvoeringsprogramma opgenomen.

De weidse Rotte – vergezichten en continue routes over groene dijken

Ten noorden van Oud Verlaat zijn dijken groener en is het landschap opener. Ook ter hoogte van het Prinsenmolenpark, het Ommoordse Veld en in de het Terbregse veld is de ruimte van het landschap voelbaar. Op grote delen van deze groene dijken is nu al nauwelijks autoverkeer. Op de meest plaatsen is hier een doorgaand fietspad aan weerszijden van de Rotte met over grote delen, maar niet doorlopend, een wandelpad en soms enkele parallel lopende wandelpaden. De fiets is hier dominant, waarbij snelle fietsers domineren over de recreatieve fietser. Wandelpaden zijn niet overal aanwezig waardoor wandelaars regelmatig op het fietspad open, met conflictsituaties tot gevolg. Wij stellen voor hierin helderheid te verschaffen door naast het bestaande doorlopende fietspad een doorlopende wandelroute halfverharding aan te brengen. Dit doorlopende pad ontstaat door bestaande paden op een logische manier aaneen te

schakelen door ontbrekende schakels in te vullen. Er ligt voor de snelfietsers een parallel fietspad.

In deel 2 van dit Ontwikkelplan (uitwerkingen) is een verkenning opgenomen van de ontbrekende schakels en hoe deze aan te vullen zijn tot een aantrekkelijk doorlopend wandelpad.

Op de smalle (dijk)wegen leggen we daar waar het kan het primaat bij recreatieve fietsers en voetgangers en beperken we het gemotoriseerd verkeer waar mogelijk.

Het Terbregse Veld, Ommoordse Veld en Nessebos zijn cruciale plekken voor de beleving van de idyllische oevers en polderlandschap direct grenzend aan de stad. Her en der verspreid vind je voorzieningen zoals een restaurant en kinderboerderij de Blijde Wei. Het contrast met de hoogbouw van Ommoord is hier zeer sterk voelbaar, en dat moet gekoesterd worden. Hier is geen ruimte voor nieuwe intensieve voorzieningen als sportvelden of recreatiebedrijven. Elk veld heeft zijn eigen kwaliteiten: Het Terbregse Veld wordt gekenmerkt door een aan de Rotte grenzende rand met open delen en lintbebouwing. We maken een groene verbinding met fietspad met het Kralingse Bos en tegelijkertijd zorgen we voor een goede landschappelijk inpassing van de toekomstige A16. Het Ommoordse Veld is een extensief beheer weidegebied met knotwilgenlaantjes: een bijzondere open ruimte die het landschap de stad in 'trekt'. Het Ommoordse veld sluit aan op de groenstructuur van Ommoord. Als we de routes verbeteren vormt hij een groene schakel naar metrostation Romeynshof. Het Nessebos en omgeving ligt hoger, hier is een uniek stukje restveen.

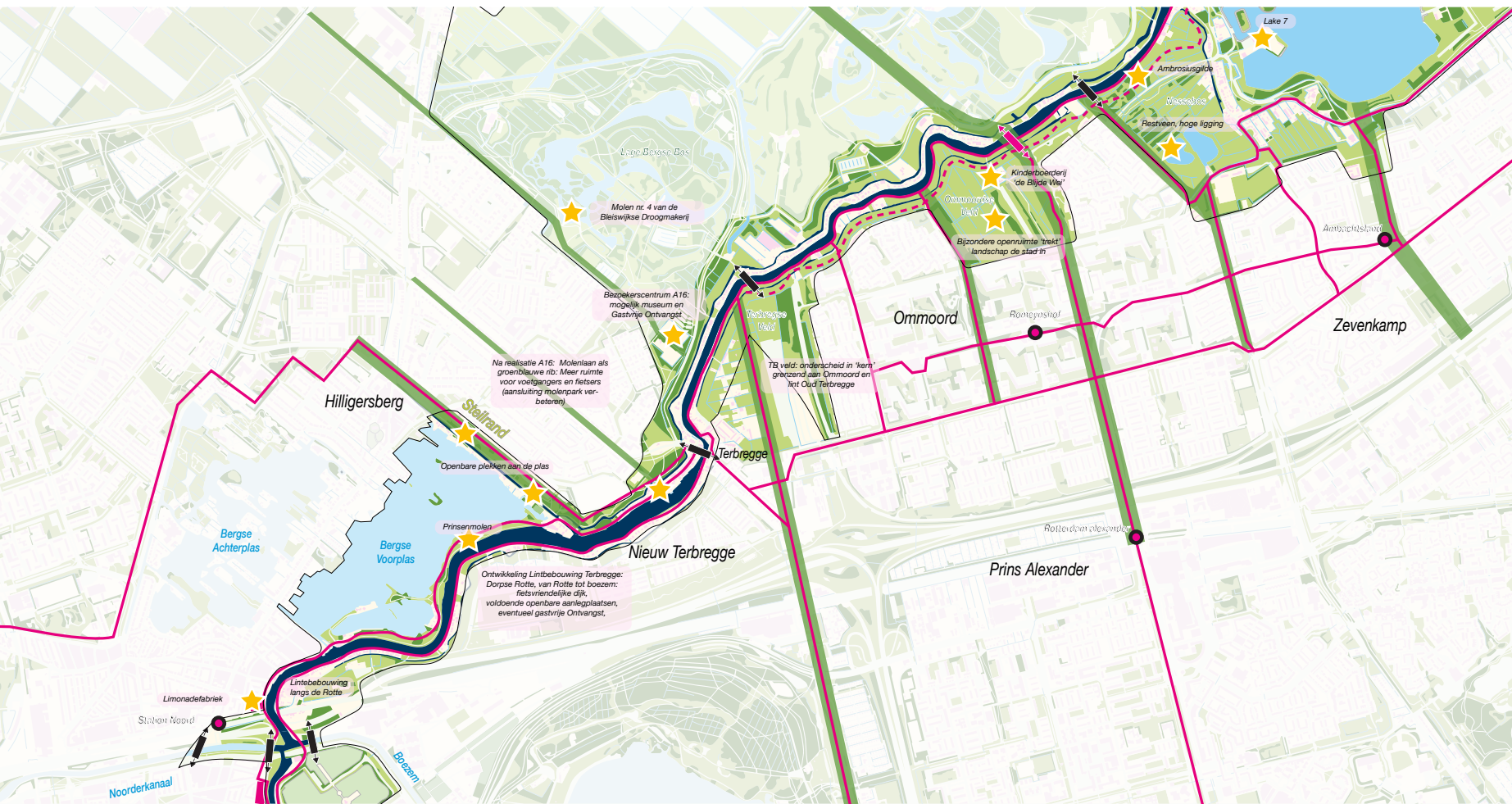
De Bergse Voorplas is vanaf de Rotteover direct zichtbaar. Het is samen met de Bergse Achterplas de laatste veenplas in de stad direct naast de Rotte. We gaan de oevers extensief beheren zodat er een sterker landschappelijk gevoel ontstaat, in groter contrast met de stedelijke omgeving. Het padenverloop gaan we eenduidiger maken worden door aansluitingen te verbeteren en meer continuïteit aan te brengen. Zo ontstaat een doorlopend fietspad langs de Rotte en los daarvan een doorlopend meanderend wandelpad tussen Rotte en plasover.

Zicht op de Bergse Voorplas

Aandachtspunten Rotte van A20 tot Irenebrug

3

Groenblauwe ribben verbinden mens en dier met omgeving

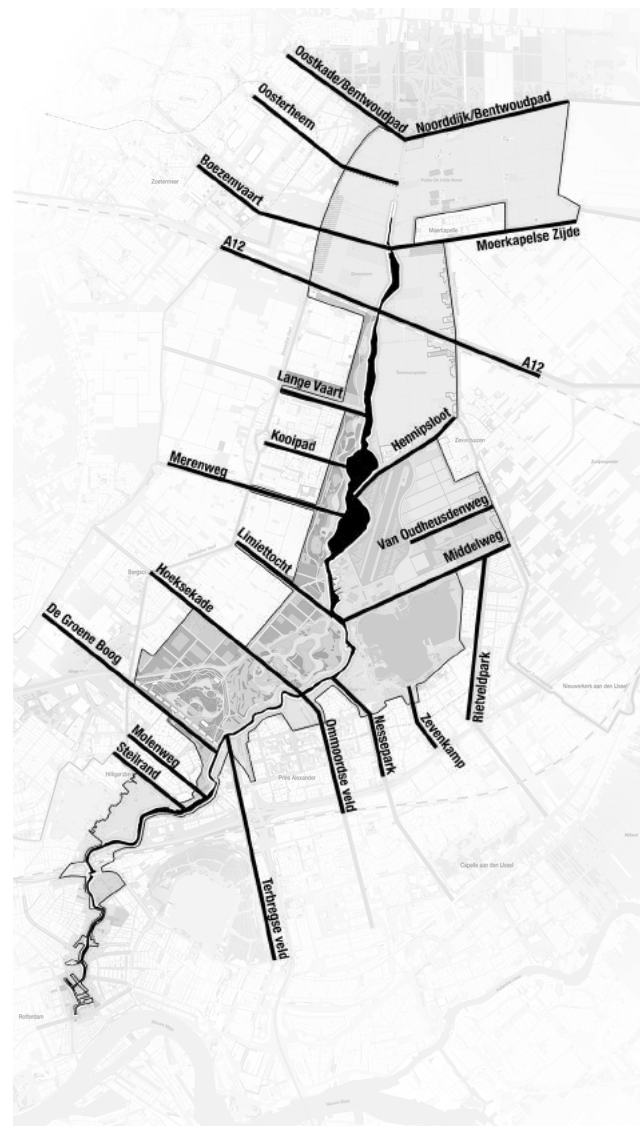
De groenblauwe ribben verbinden het landschapspark en de omliggende stedelijke omgeving en zijn een onderdeel van de groenstructuur van de (toekomstige) stedelijke omgeving. Het zijn stevige lanen. Ze hebben een recreatieve, maar ook een ecologische functie; het zijn aangename verblijfsplekken en ze kunnen een bijdrage leveren in het verminderen van hittestress in de stedelijke omgeving (schaduw en wind).

Elke rib heeft in dit Ontwikkelplan een eigen sfeer en opbouw en functie met inrichtingselementen als bermen, lanen, water en oevers, langzaam verkeersroutes voor fiets, wandelaar, mountainbike en ruiter, en verblijfsplekken.

In deel 2 zijn de groenblauwe ribben nader uitgewerkt en zijn voorstellen opgenomen voor de inrichting van de ribben in de omliggende stedelijke omgeving.

Stevige lanen met grote bomen zijn een belangrijk onderdeel van de groenblauwe ribben die het landschapspark structuur geven en die de verbinding vormen met de omgeving. Bij de plaatsing van de bomen en de sortimentskeuze zijn de volgende aspecten van belang:

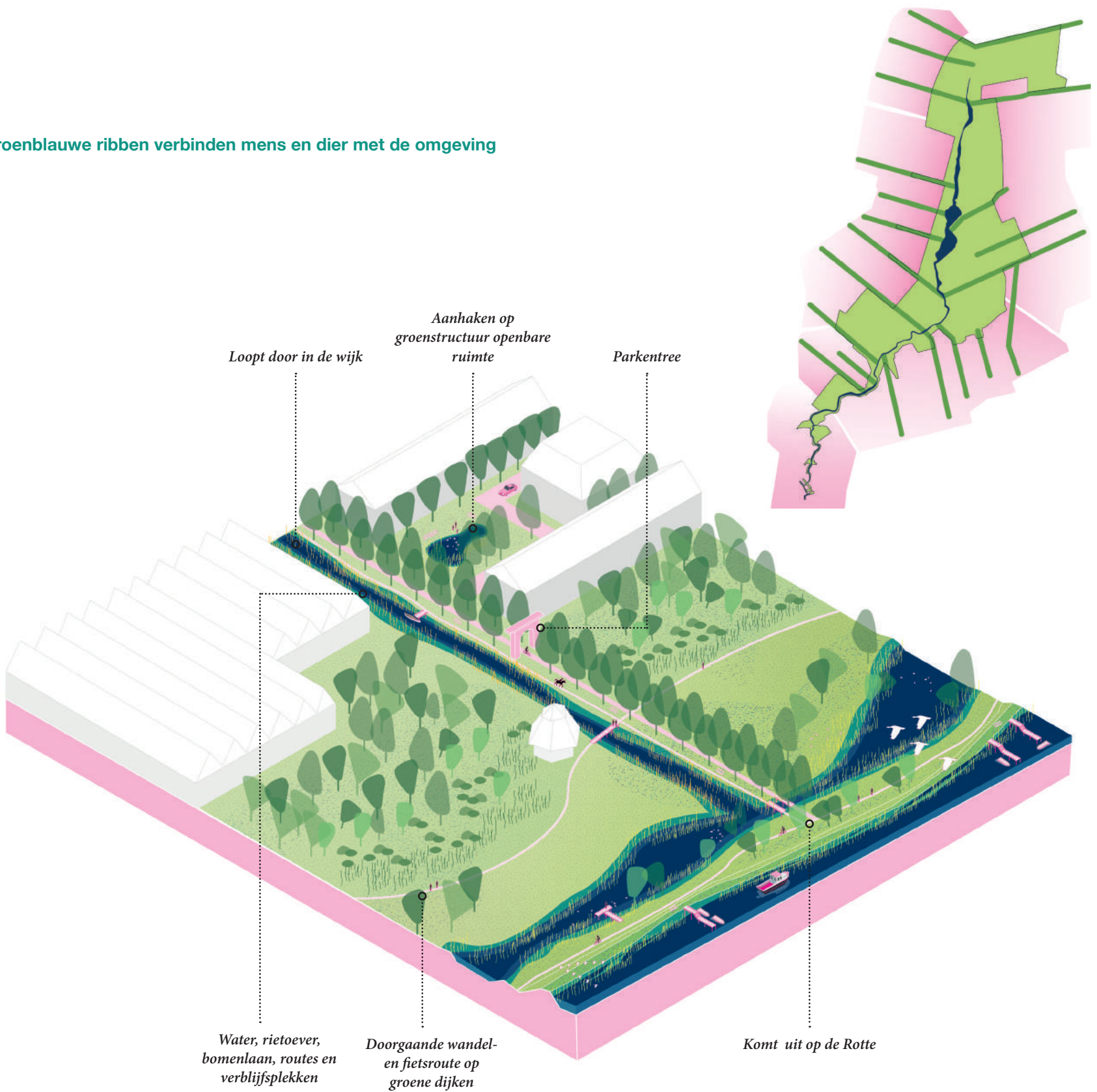
- Toekomstbestendig, ziektebestendig. Grote boomsoorten aanplanten, menging van soorten in de laan om de hoofdstructuur voor de toekomst veilig te stellen.
- De situering van bomen is gebaseerd op de rechtlijnige polderstructuur, deze wordt zo op een aantal plekken geaccentueerd.
- We maken mogelijk gebruik van 'landschappelijke bomen' (zoals bijvoorbeeld esdoorn, iep, populier) in de open polders en het waterlandschap.
- Rekening houden met ecologische betekenis van boomstructuren, aansluiten op de beoogde faunasoorten bij ecologische verbindingen.
- In de parkachtige bosgebieden kunnen tegenover het natuurlijke bos juist parkachtige laanstructuren worden gemaakt, waarbij voor parkbomen een grote sierwaarde gekozen kan worden (bv kers, kastanje, beuk).

Groenblauwe ribben

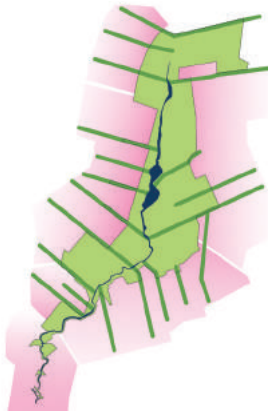
Groenblauwe ribben verbinden mens en dier met de omgeving

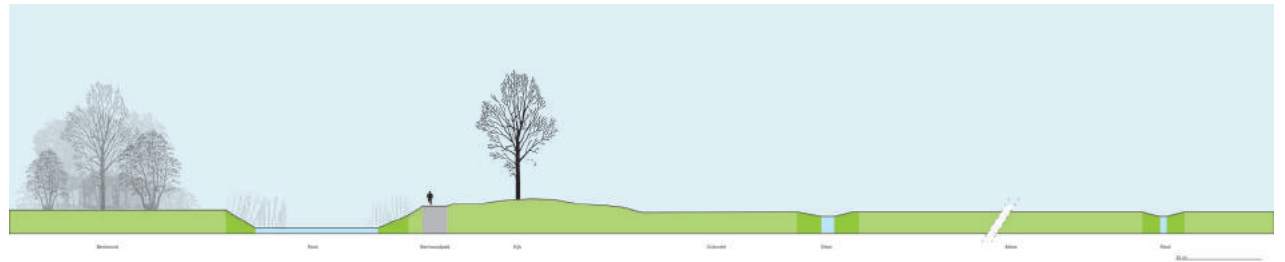
Impressie van een groenblauwe rib

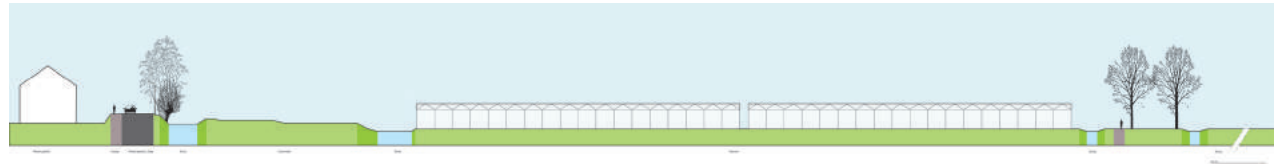
3

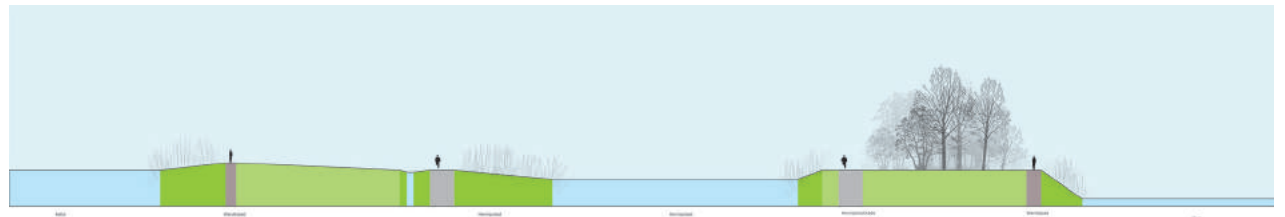
Noorddijk/Bentwoudpad

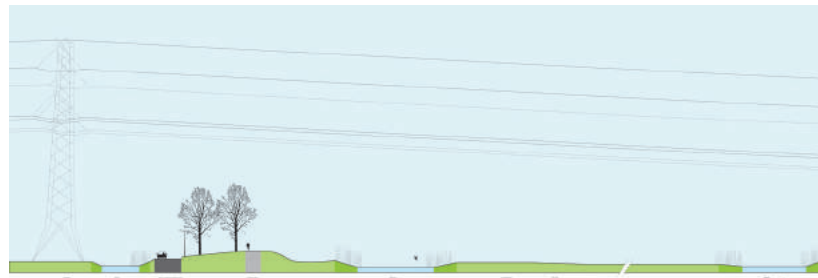
Moerkapelse zijde

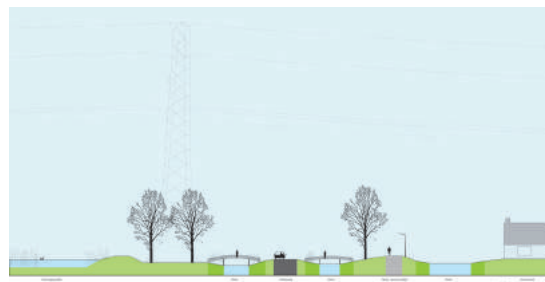
Hennipsloot

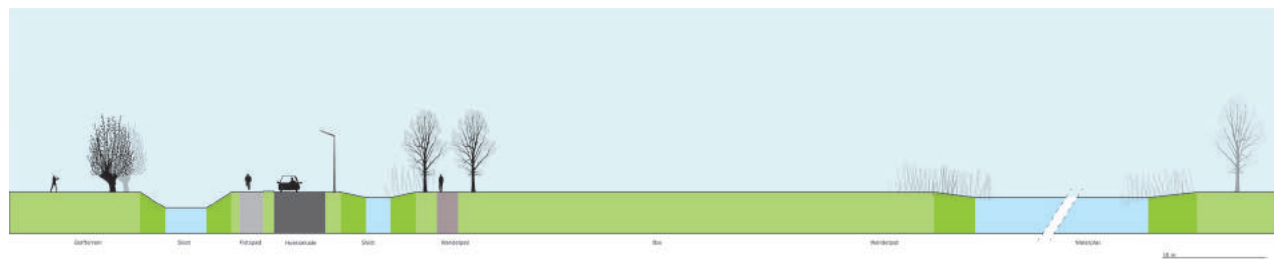
Van Oudheusdenweg

Middelweg

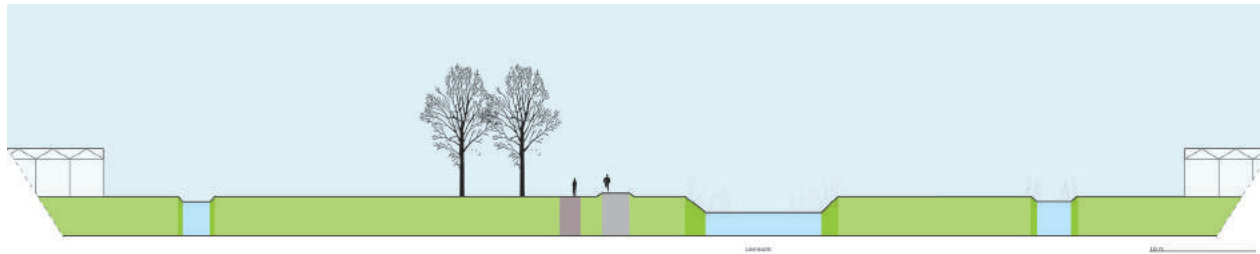

Hoeksekade

Limiettocht

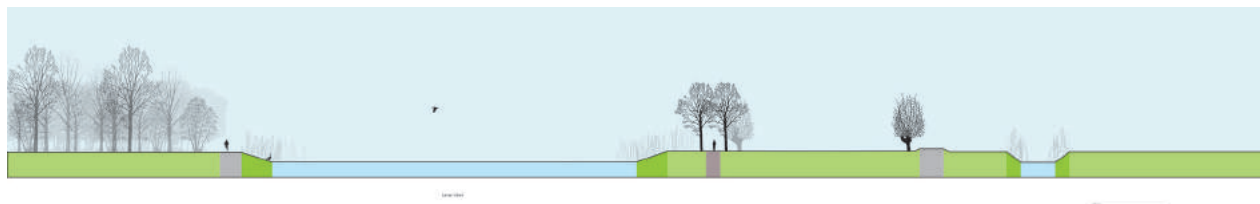
Merenweg

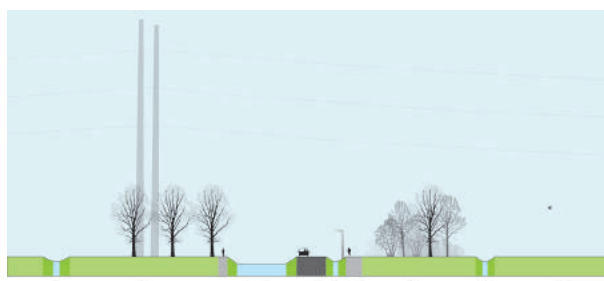
Kooipad

Lange vaart

Boezemvaart

Oosterheem

3

Alledaagse routes, speciale routes en gastvrije ontvangsten

Alledaagse netwerk en speciale routes

We maken onderscheid in het alledaagse fiets- vaar- en wandelnetwerk en speciale routes voor de snelle fietser, mountainbiker, ruiter en kanoër. Op basis van de bestaande netwerken stellen we verbeteringen voor. Om dit alles goed te laten vinden we het belangrijk dat de auto een minder prominente rol krijgt bij de ontsluiting van het gebied. Daartoe moet de bereikbaarheid met openbaar vervoer verbeterd worden, al dan niet in combinatie met een huurfiets en een mooie route vanaf een halte buiten het park. Op parkeerplaatsen en OV-haltes maken we Gastvrije Ontvangsten.

Alledaags netwerk dooradert het gebied en verbindt met de omgeving

We willen dat het gebied dooraderd is met wandelpaden en fietspaden. Om de dooradering te verbeteren gaan we het volgende doen:

- Ommetjes vanuit de aangrenzende woonwijken mogelijk maken en aansluiten op het doorlopende Rottepad (wandelpad of fietspad).
- Deelgebieden koppelen en andere ontbrekende schakels aanvullen.
- Overbodige dubbelingen uit de padenstructuur halen
- Aansluiten op parkentrees en Gastvrije Ontvangsten.
- Eenduidige materialisering voor wandelen en fietsen voor het gehele landschapspark.

In dit Ontwikkelplan is het recreatieve hoofdfietsnetwerk voor het gehele landschapspark op de kaart uitgewerkt. Ook is een voorbeelduitwerking gemaakt voor de Bleiswijkse Zoom met alle netwerken. Deze is opgenomen in deel 2. Gedetailleerde uitwerking van de routestructuren voor de overige deelgebieden wordt opgepakt in het uitvoeringsprogramma.

Gastvrije Ontvangsten en Outdoorstations

Samen met de ondernemers geven we invulling aan een aantal Gastvrije Ontvangsten op Gastvrije Ontvangsten de plekken waar je je auto kunt parkeren en/of waar je uit het OV stapt. Van hieruit kun je het gebied ontdekken, informatie krijgen, iets eten of drinken en naar de WC gaan, je route beginnen en je fiets, boot of board huren. Functies zijn onder meer (maar niet overal zijn alle functies aanwezig):

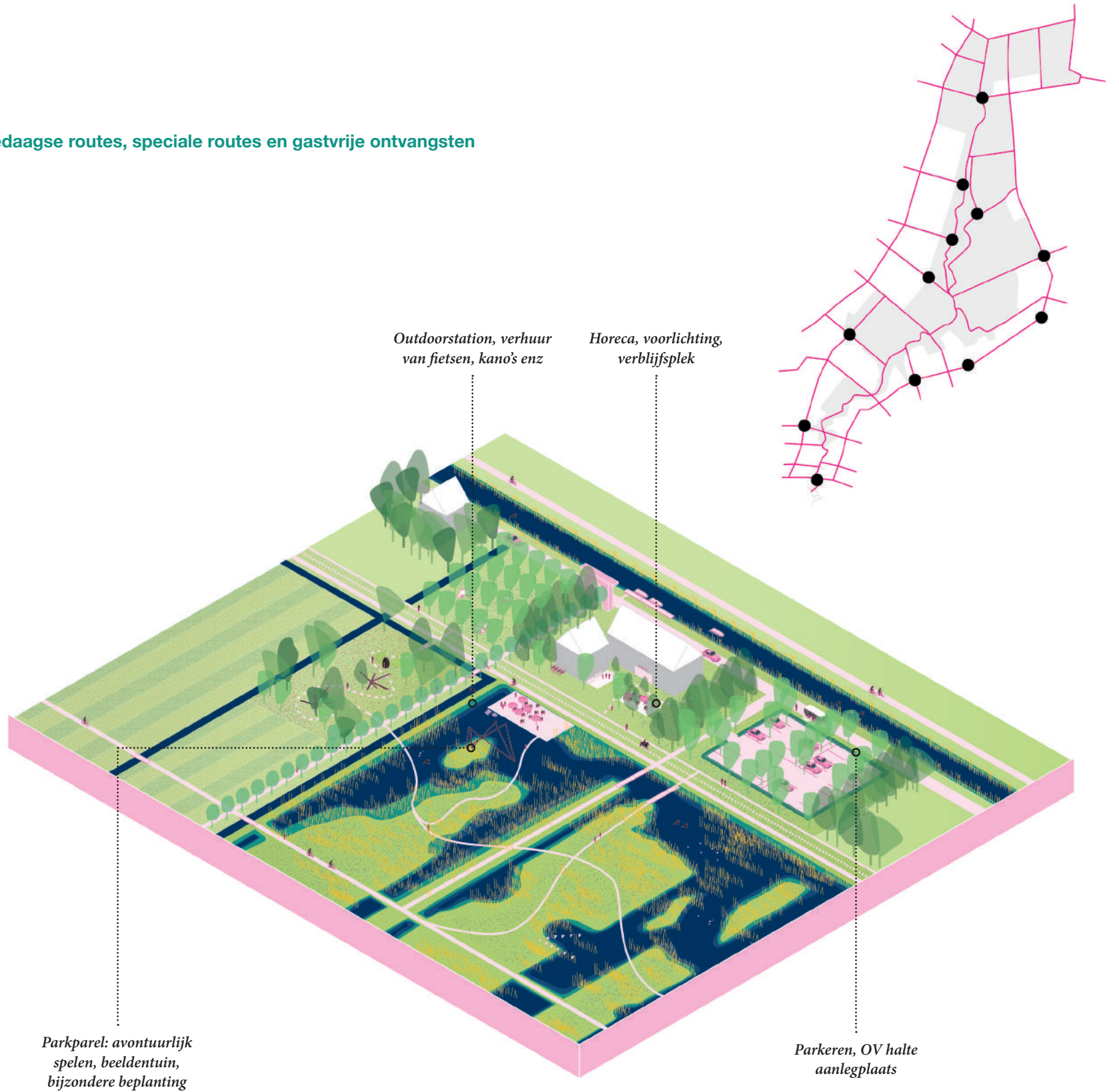
- Herkenbaar uitnodigende openbare ruimte aan recreatief netwerk.
- Informatie over de recreatieve mogelijkheden in het gebied, met een duidelijk bord of zelfs persoonlijk toegelicht door ondernemers als gastheren/vrouwen van het landschap.
- Verhuur van kano's, sloepen, sup's, fietsen, met, zo mogelijk, de kans om van land op water en vice versa over te stappen
- Watertappunt
- Parkeren en/of uitstappen uit het OV, aanlegplaats watertappunt.
- Combineren met bestaande horeca en recreatieve attracties.

Metrostation als gastvrije ontvangst

Alledaagse routes, speciale routes en gastvrije ontvangsten

3

Speciale routes voor snelfietsen, MTB'en en paardrijden

- Op het niveau van het gehele landschapspark hebben we een aantal speciale routes voor specifieke activiteiten (snelfietsen, MTB, paardrijden), uitgewerkt. Daarbij bouwen we voort op bestaande routes of zijn in overleg met betrokken partijen nieuwe aanpassingen en uitbreidingen bedacht.

Vaarnetwerk

- Het kanonnetwerk bevindt zich grotendeels in de deelgebieden (de Bossen en het Waterland) en wordt gefaseerd uitgebreid op basis van de behoefte (zie hoofdstuk 4). Aandachtspunten zijn de gebruiksvriendelijkheid van het netwerk en robuustheid van de natuur waardoor extra recreieroutes mogelijk worden. Duikers in het netwerk moeten waar mogelijk worden vervangen door bruggen.
- Het gebied waar gezeild wordt blijft hetzelfde, namelijk op de Rottemeren ten noorden van de Pekhuisbrug en op de Zevenhuizerplas.
- De sloep- en kajuitjachtroutes beperken zich op dit moment tot de Rotte en de Hennipsloot. Er liggen enkele kansen om de aansluiting op het grotere geheel te verbeteren, maar die kansen vragen inspanning en (zeer) grote investeringen, waardoor ze niet op korte termijn zijn te realiseren. Toch willen we ze blijven agenderen (zie ook de vaarkaart in H7). Die kansen zijn
  - Rotte – Rijn- Vliet verbinding (via het Bentwoud)
  - Extra verbinding Ringvaart Zuidplaspolder ten zuiden van de A12
  - Extra verbinding Ringvaart Zuidplaspolder ten zuiden van Moerkapelle
  - Eventuele zijtak ter hoogte van de Rottezoom ten noorden van de A12
  - Eventuele verbetering van de doorvaarmogelijkheden onder de A12 en het eraanstaande spoor.

In het Kader- en koersdocument wordt voorgesteld te onderzoeken of de Zevenhuizerplas kan worden verbonden met de Rotte. Inmiddels is duidelijk dat we de Zevenhuizerplas met zijn zeer goede waterkwaliteit niet willen verbinden met de Rotte en/of ander water, zodat die kwaliteit voor de vele zwemmers en de natuur in stand blijft. Ook zien we af van het idee voor een 'overtoom' of conveyor waarbij boten met een lopende band of andere technische oplossing van de Rotte in de plas en vice versa worden gezet. Zoiets is te duur, te complex en zou een flinke verstoring van het landschap betekenen.

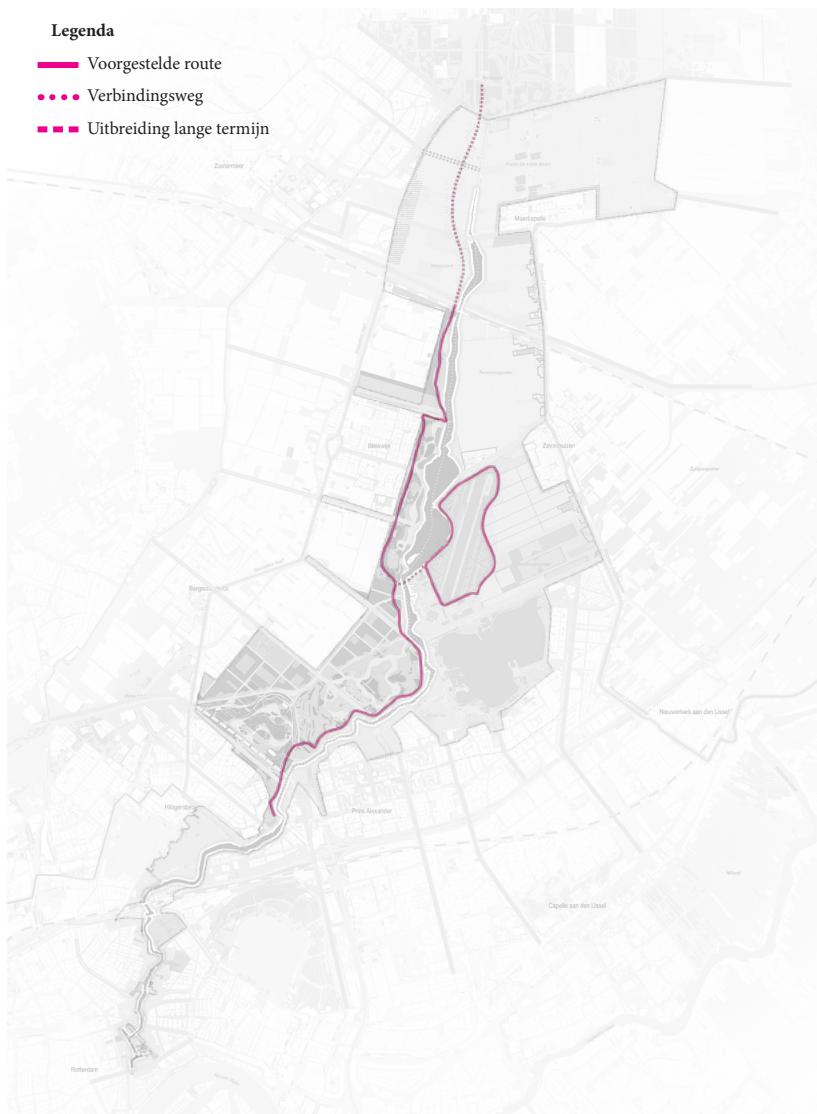
In deel 2 zijn de kaarten met de verschillende netwerken met een beknopte toelichting opgenomen.

Multimodaal bereikbaar en verkeersconflicten verminderen

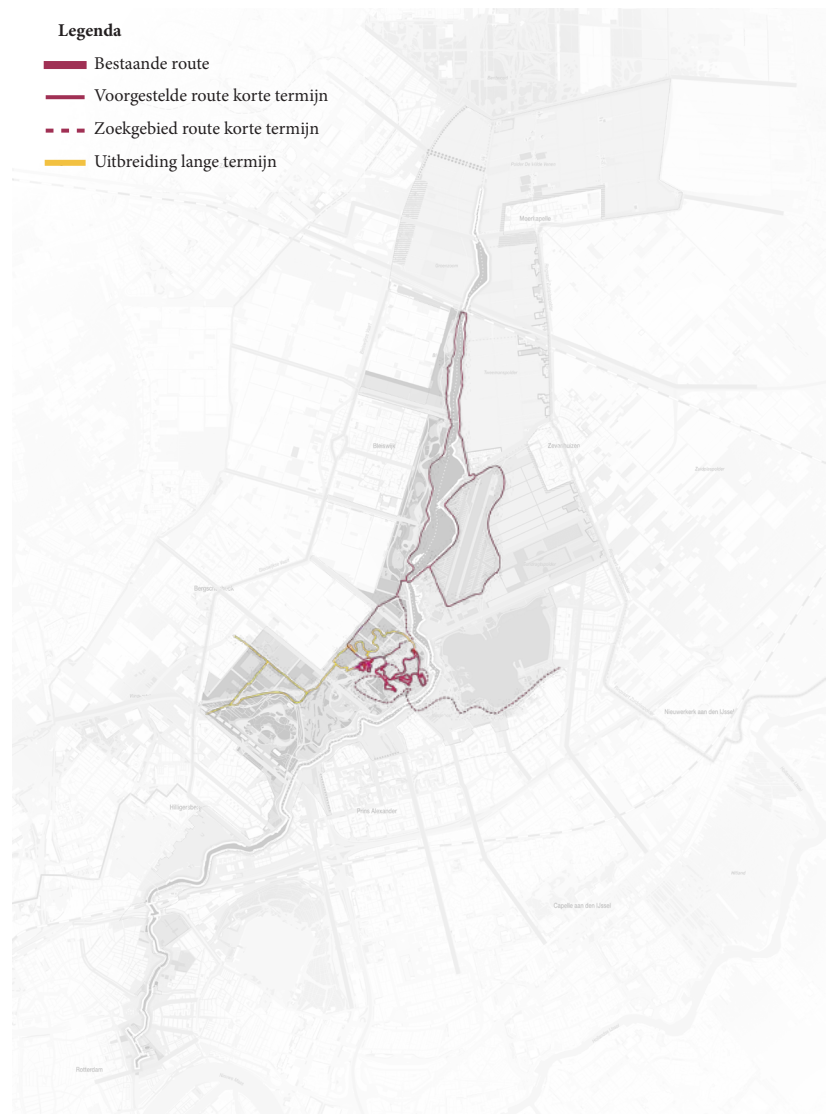
Er is een toenemend onrustig en gevaarlijk verkeersbeeld door verschillende snelheden en toegenomen drukte op de Rottekades. Snelle en langzame fietsers en autoverkeer zitten elkaar regelmatig in de weg. Daarnaast willen we sluipverkeer voorkomen en bezoekers stimuleren om op de fiets of met het OV te komen of hun auto bij de Gastvrije Ontvangsten van het gebied te laten staan en van daaruit te gaan wandelen, fietsen of varen. De werkelijkheid is weerbarstig en het vergt een lange adem om stapsgewijs tot een nieuwe manier van ontsluiten te komen. Uitwisseling per auto tussen bedrijven en de bereikbaarheid van woningen in het gebied moet mogelijk blijven. Een autoluw landschapspark blijft een gezamenlijk doel waarbij individuele belangen niet over het oog worden gezien. Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma laten we in de volgende fase een verkeersadvies opstellen waarin prettig fietsen in het gebied, uitnodigende fietsverbindingen met de omgeving, goede bereikbaarheid via OV en bereikbaarheid van met de auto samen gaan. Daarin worden de volgende punten uitgewerkt:

- Experimenteren met het minder aantrekkelijk maken van doorgaande routes door het gebied. Bijvoorbeeld door nieuwe alternatieven aan te bieden, bestaande wegen anders in te richten en eventueel een 'knip/verkeersregulatie tijdens spits (b.v. in de Rottebandreef) om wegen geschikt te maken als alternatieve route voor snelfietsers.
- Geschikte alternatieven voor de Rottekades door nieuwe routes voor snelfietsers aan te wijzen, zoals de Rottebandreef - Kooilaan.
- Herinrichting dorpse Rottekades om de aantrekkelijkheid voor recreatieve fietsers te vergroten en auto's en snelle fietsers te stimuleren hun snelheid aan het langzaam verkeer aan te passen of een geschiktere alternatieve route te nemen.
- Betere aanrijroutes voor de fiets vanuit omliggende stedelijke omgeving via de groenblauwe ribben: aanpassen van onoverzichtelijke kruisingen, wegen herprofiëren tot fietsstraten.
- Betere verbindingen met bestaand OV (via de groenblauwe ribben) en aantrekkelijker OV- haltes met startpunten van routes en het aanbieden van huurfietsen zoals de OV-fiets. Zo kunnen Station Rotterdam-Noord of metrohalte Romeynshof (via de groenstructuur van Ommoord), metrohalte Ambachtsland, maar ook station Zoetermeer-Lansingerland en metro Nesselande, een mooie entree van het landschapspark worden.
- Aanpassen van OV-routes of nieuwe routes toevoegen. Bijvoorbeeld een buslus bij het Nessebos op de Burg. Wilsonweg, een bus of lijntaxi over Kooilaan-Rottebandreef, Strandweg-van Oudheusdenweg.
- We werken, zoals gezegd, mee aan Outdoorstations met een geïntegreerd systeem van fiets- en bootverhuur.

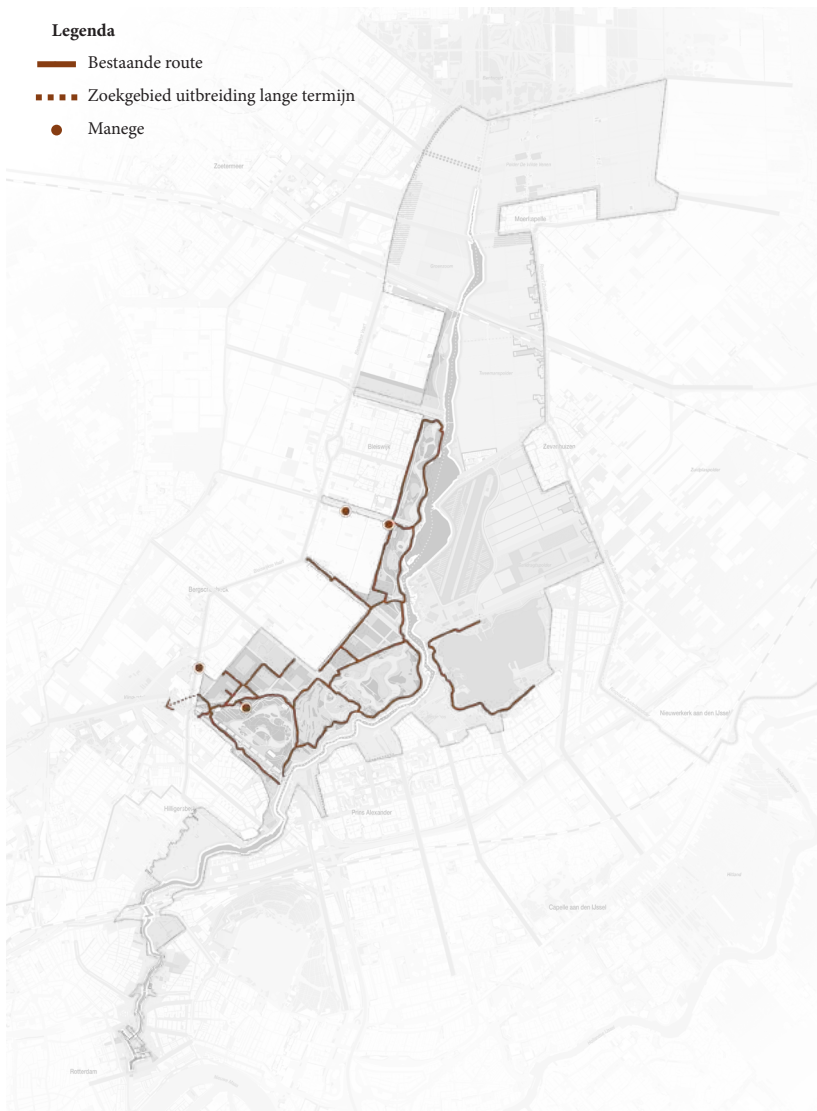

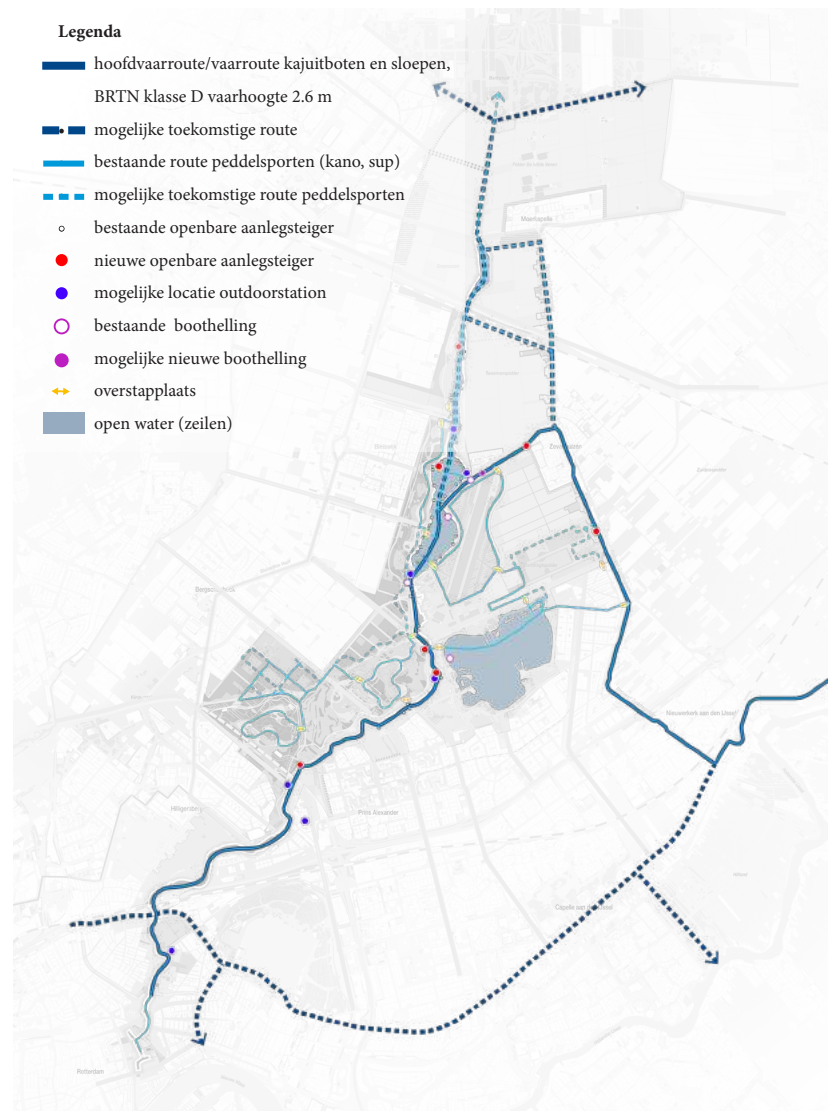
Routekaart snelfietsen

Routekaart MTB

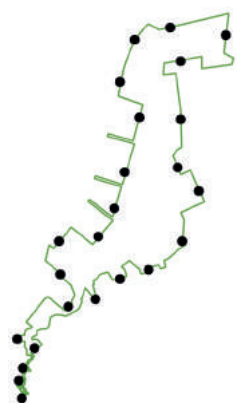
Routekaart ruitersporen

Routekaart varen

3

Heldere randen en parkentrees

Heldere randen met parkentrees

Waar open delen van het landschapspark grenzen aan de bebouwingsranden is de impact van de omliggende bebouwing op de sfeer van het gebied groot. In het westen zijn dat vooral de glastuinbouwcomplexen en bedrijventerreinen, in het oosten de dorpsranden van Moerkapelle en Zevenhuizen en de erven langs de Ringvaart. We willen Landschapspark De Rotte als een nieuwe landschappelijke eenheid beter herkenbaar maken. We gaan het landschapspark helder begrenzen en optisch zo groot mogelijk maken door randen met woonwijken en bedrijven van opgaand groen te voorzien. Dat doen we met de volgende middelen:

- 'Vitrage' van bomenrijen en beplantingsstroken, indien mogelijk passend op kavelpatroon, langs bestaande landschappelijke lijnen als kavelgrenzen, wegen en sloten.
- Uitbreiden van bosgebieden tot aan de grenzen van het landschapspark.
- Eigenaren lintbebouwing stimuleren om de randen van de kavels van groene erfscheidingen en beplantingsstroken te voorzien.

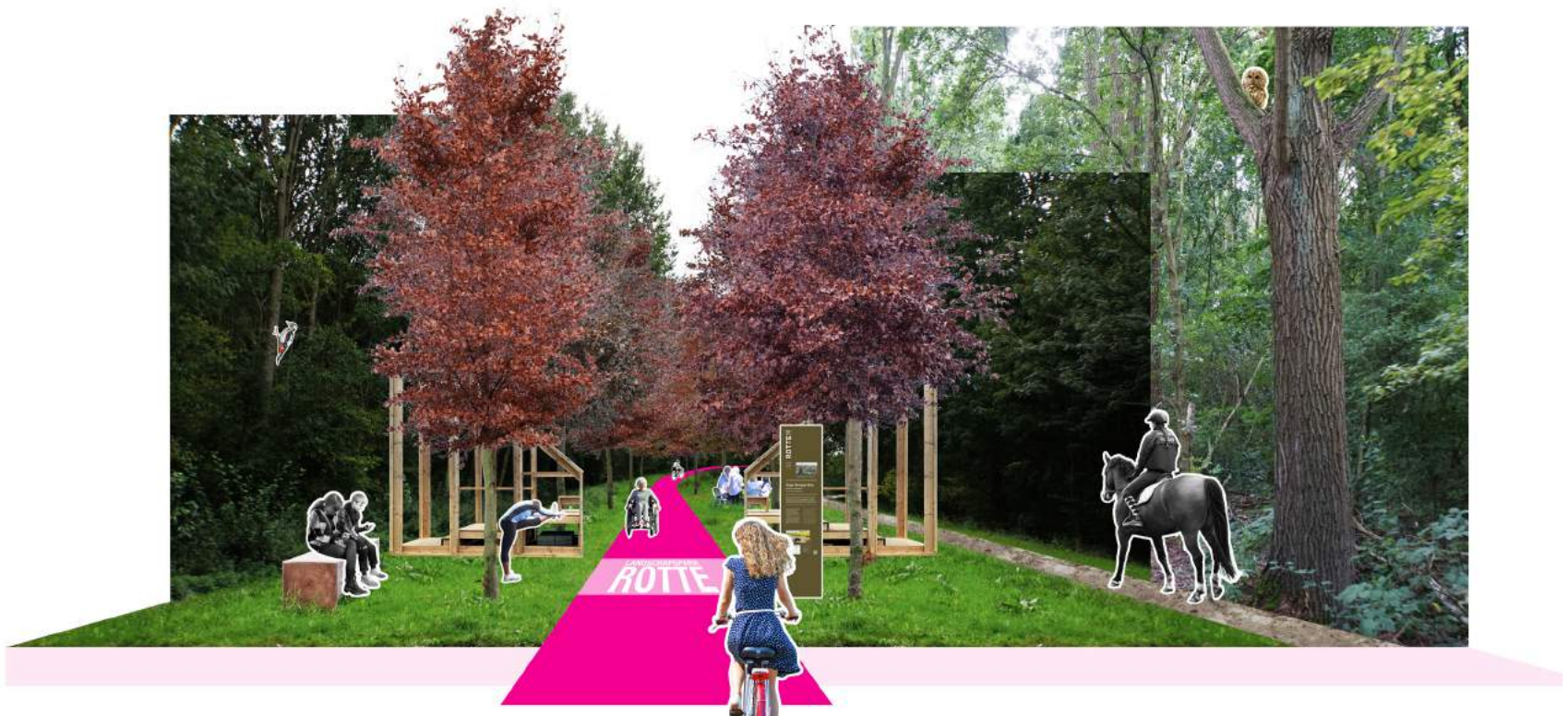
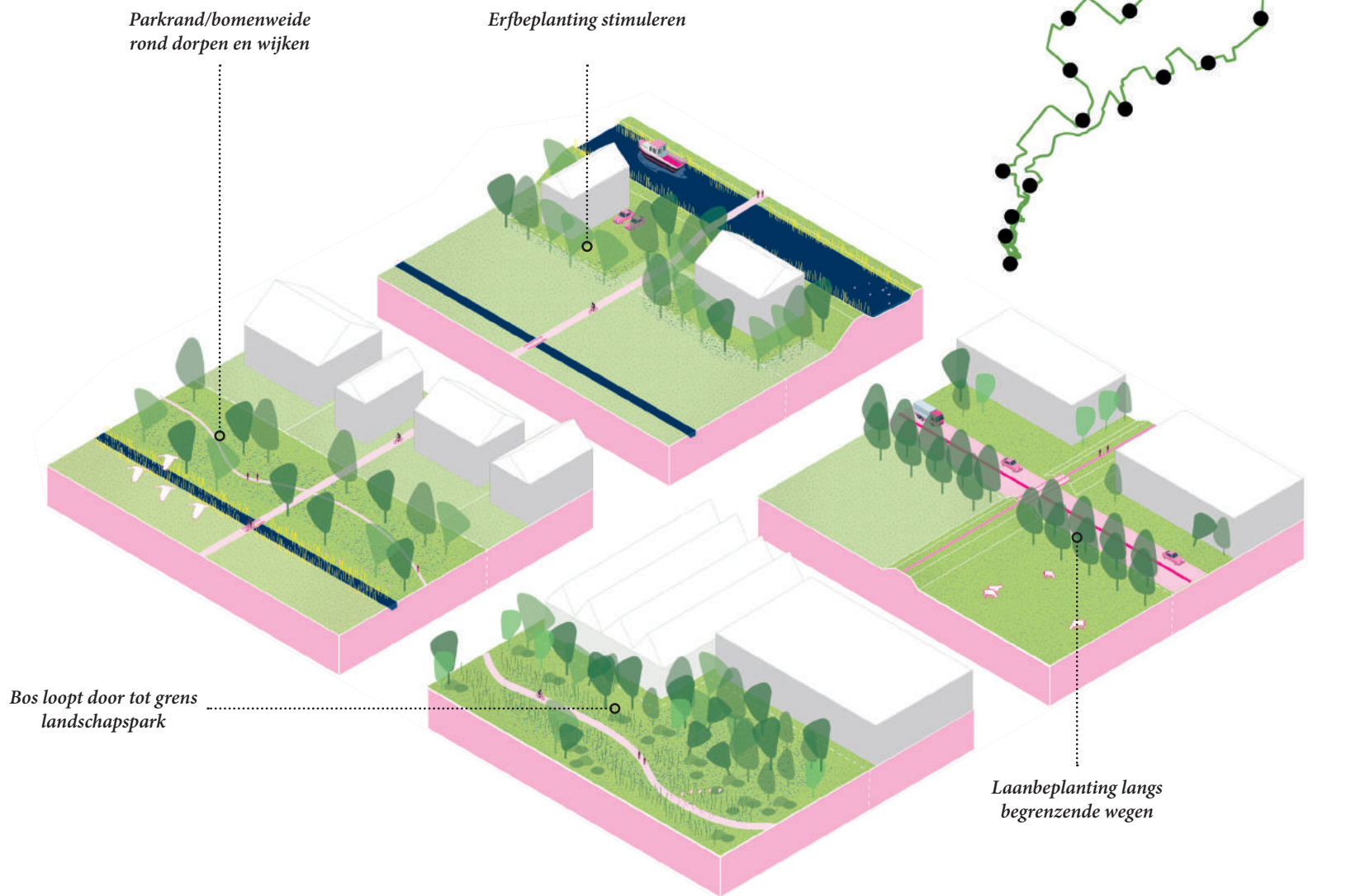
Bij de belangrijkste entrees op fiets- wandel en autoroutes op de randen van het Landschapspark markeren wij de overgang met een 'parkentree'. Je moet hier voelen dat je een bijzonder gebied ingaat. Diverse entrees zitten op de groenblauwe ribben. We denken daarbij aan een poort of een markering in het wegdek, en in ieder geval een bord dat past binnen de nieuwe huisstijl voor het landschapspark. Dit is een ontwerpogave die in een volgende fase nader wordt uitgewerkt. De parkentree is de markering van de overgang: 'ik ben nu in het landschapspark'.

Het landschapspark helder begrenzen

Heldere randen en parkentrees

Impressie van een parkentree

4

**Recreatie en natuur
in balans**

4

Recreatie en natuur in balans

Recreatie en natuur in balans

Als bevolking en welvaart groeien, neemt ook de behoefte aan natuur (beleving) en buitenrecreatie toe. De coronacrisis heeft deze ontwikkeling versterkt, toen mensen letterlijk naar buiten werden gedreven om te sporten, te ontspannen en te spelen. Gezien de stevige groei qua woningbouw in de regio zal de behoefte aan recreatie in de nabijheid nog verder toenemen, terwijl er nu al een groot regionaal tekort is. Het buitenstedelijk deel van Landschapspark De Rotte is voor de omliggende regiobewoners het eerste landschappelijke buitengebied dat zij tegenkomen als ze de deur uitgaan.

Dat betekent in de eerste plaats dat het areaal en het routenetwerk dat geschikt is voor recreatie en beleving van landschap zal moeten groeien. We zetten daarom in op geleidelijke uitbreiding van de ruimte voor recreatie en natuur. De enige voor de hand liggende mogelijkheid is om uitbreiding te zoeken in enkele huidige agrarische gebieden. Daarbij kijken we eerst naar Hoekse Park West, Hoekse Park Oost en de Eendragtspolder. Later ook in het noordelijk deel van het landschapspark. Daarmee is niet gezegd dat de landbouw moet verdwijnen, maar wel dat hier andere vormen van landbouw bij horen, zoals multifunctionele landbouw, gecombineerd met recreatie en natuurontwikkeling. Daar horen andere verdienmodellen bij. Hoe dit vorm moet krijgen, moet samen met de belanghebbenden in gebied verder worden onderzocht en uitgewerkt.

Balans vraagt ook om een slimme inrichting en programmering die iets te bieden heeft aan een grote en groeiende diverse groep van regiobewoners zonder de natuurlijke en landschappelijke kwaliteit van het gebied aan te tasten. Daarvoor maken we een heldere recreatieve zonerings. Vormen van recreatie die plezier voor enkelen en hinder voor velen en/of de natuur betekenen gaan we tegen, zoals sporten met harde motorgeluiden en speedboten. We stimuleren stille vormen van vervoer en bewegen, zoals elektrisch varen en fietsen, waardoor er meer ruimte is voor fietsers en wandelaars, evenals voor geluiden van vogels en wind. We verbieden honden in de meest kwetsbare natuur.

Onze ambities met recreatie

Groeiende en diverse behoeften accommoderen

Ook al gaat een groot percentage van de regiobewoners naar buiten om iets in het landschap te doen of te beleven, ze hebben verschillende behoeften. De Rotte en de Rottmeren zijn populair om te wandelen, te fietsen, te genieten van het uitzicht, maar ook om te hardlopen, te varen en te zwemmen. Het Landschapspark De Rotte ligt binnen wandelafstand van tienduizenden en binnen fietsafstand van vele honderdduizenden regiobewoners. Al deze groepen wonen

rondom het Landschapspark en zij komen dit park vaak als eerste grote landschappelijke gebied tegen als ze de deur uitgaan.

Ondanks de diversiteit in leefstijlen, leeftijden en culturele achtergronden zijn er ook al decennialang vrij universele behoeftes: wandelen, fietsen en zwemmen, die verder in populariteit toenemen. In vogelvlucht enkele relevante recreatieve ontwikkelingen:

- Recreatief wandelen staat al jaren op 1 en blijft groeien. In 2019 wandelden 11 miljoen Nederlanders voor het plezier. Dat betekent een groei van 0,5 miljoen sinds 2016.
- Ook het recreatief fietsen is enorm populair en blijft toenemen: 8.1 miljoen Nederlanders hebben in 2018 een fietsdagtocht gemaakt. 60% van die tochten gingen vanuit huis en de gemiddelde lengte was 22,3 km
- De elektrische fiets breekt definitief door. De actieradius van de fietsende recreant wordt groter en kan een deel van de autobereikbaarheid overnemen.
- Groeiende behoefte aan verkoeling en verfrissing door klimaatverandering. De populariteit van zwemmen neemt verder toe.
- Sterke groei van het sloepenvaren, suppen en kanoën.
- Groeiende interesse voor ecologie, duurzaamheid, gezondheid (en gezonde leefomgeving).
- Groeiende behoefte aan beleving, verwondering, leren, verhalen en sprekende beelden.

De kern van onze visie op recreatie in het Landschapspark De Rotte is, aansluitend bij de trends:

- Uitbreiding en versterking van het vrijetijdsaanbod in een grote diversiteit, voor nagenoeg alle (leisure) leefstijlen. Gezinnen, kinderen, liefhebbers van stilte en liefhebbers van gezelligheid, sportief en passief, rijk en arm, jong en oud en met diverse culturele achtergronden.
- Een eigentijds landschapspark met aandacht voor het lokale en gebiedseigene.
- Sterk gegroeide hinder gevende activiteiten aan banden, desnoods met nieuwe regels.
- Beperkte uitbreiding van verblijfsaccommodatie, aansluitend bij het bestaande recreatieve aanbod.
- Verhogen kwaliteit bestaande bedrijven waar nodig.
- Drie nieuwe parkparels op termijn.
- Markeringen in het landschap, landschapskunst
- Kansen voor tijdelijke invullingen die plaats kunnen maken voor iets anders.

Wij accommoderen elk van deze trends, onder andere door het Landschapspark uit te breiden, meer recreatieve verbindingen in en naar het landschapspark te maken en recreatieve voorzieningen toe te voegen en up to date te maken. De kern van onze visie op recreatie in het Landschapspark De Rotte is:

Uitbreiding en versterking vrijetijdsaanbod voor alle leefstijlen, leeftijden en culturele achtergronden.

Het aanbod in Landschapspark De Rotte zal een breed palet aan recreatieve mogelijkheden voor diverse doelgroepen moeten bestrijken:

- Van extensieve recreatie (wandelen, fietsen en kanoën) tot intensieve recreatie (een dagje aan het strand of een sportief evenement).
- Van ongeorganiseerde activiteiten (struinen door een natuurgebied) tot georganiseerde activiteiten (cursus skiën of een programma natuureducatie of een gegidste natuurwandeling).
- Van inspanning (mountainbiken, roeien, tijdrijden) tot ontspanning (wellness, bezoek aan het nieuwe landgoed of genieten van de natuur).
- Van rust (natuurgebied) tot reuring (strand Zevenhuizerplas of een natuur- en foodevenement).

Een eigentijds landschapspark met aandacht voor het lokale en gebiedseigene

Met dit Ontwikkelplan streven wij naar een prachtig, samenhangend landschapspark dat lokale en regionale bezoekers volop mogelijkheden en beleving biedt om te sporten, te bewegen, te ontspannen en lekker buiten te zijn. De focus van het recreatieve gebruik blijft op activiteiten in de openlucht. Er is een beperkt aanbod aan indoor en slechtweervoorzieningen; het streven is dat er daarbij altijd samenhang of een combinatie is met het gebruik of genieten van het landschap.

In het toekomstige landschapspark wordt veel aandacht besteed aan duurzaamheid, gezondheid en authenticiteit, zowel in de nieuwe parkdelen, maar ook in het bestaande gebied verwachten we dat ondernemers mee zullen gaan met hun tijd. Op veel plekken in Nederland verrijen lokale kaasmakers, moestuinen, wijngaarden, stadslandbouw enzovoort, waarbij regelmatig wordt gerefereerd aan oude historische producten, zoals streekbieren of vergeten groenten.

Sterk gegroeide overlastgevende activiteiten aan banden, desnoods met nieuwe regels

In een intensief gebruikt Landschapspark kunnen sommige vormen van gebruik soms te snel groeien en voor overlast bij andere recreanten zorgen of de natuur teveel verstoren. Dat vraagt soms om extra handhaving en soms zelfs om nieuwe regels. We houden met handhaving de vinger aan de pols en stellen waar nodig nieuwe regels. Voorbeelden van snel gegroeide activiteiten zijn:

- Sportvissen. In 2020 werden 5.000 meer vergunningen uitgegeven dan de jaren ervoor. Steeds meer vissers gebruiken grote tenten met afmetingen die op de dagrecreatieterrainen niet zijn toegestaan. 's-Nachts vissen komt steeds vaker voor, voer in het water verslechtert de

waterkwaliteit; lange hengels zorgen voor conflicten met recreanten op en in het water. Dit vraagt extra handhaving en mogelijk nieuwe regels, bijvoorbeeld over plekken en tijdstippen waar wel en niet gevestigd kan worden.

- Honden uitlaten. De hond uitlaten tijdens een wandeling gebeurt veel in de Rottemeren, in alle deelgebieden. Het aantal honden in het landschapspark is de laatste jaren echter sterk gegroeid, met name door de vele hondenuitlaatservices (hus'en) die in het gebied grote aantallen honden uitlaten. Hondenbezitters en hus'en komen speciaal naar de Rottemeren. Honden mogen op veel plekken loslopen. In sommige situaties gaat de (toenemende) drukte van honden echter niet samen met andere bezoekers en/of (kwetsbare) natuur. We maken daarom integraal nieuw hondenbeleid, met enerzijds aandacht voor het behoud van aantrekkelijke routes en voorzieningen voor honden en hun baasjes en anderzijds plekken en routes met een aanlijnplicht of zelfs een hondenverbod op plekken waar honden de natuur verstoren, speel- en zwemlocaties, of drukke plekken waar veel bezoekers bij elkaar komen. Met de hus'en gaan we afspraken maken over het gebruik van het gebied. Voor het nieuwe hondenbeleid dient de gebiedsverordening op sommige punten aangepast te worden.

Mogelijk ontstaan er de komende jaren nieuwe overlastgevende activiteiten. We kunnen het soort activiteiten, de mate van overlast, de locatie echter niet goed voorspellen. Waar nodig grijpen we in met handhaving of maken we nieuwe regels.

Beperkte kleinschalige uitbreiding van verblijfsaccommodatie

De huidige en toekomstige doelgroep van de Rottemeren zijn de lokale en regionale bezoekers die voor een dag, een dagdeel of korter naar de Rottemeren komen. Zij hoeven normaal gesproken niet in het gebied te overnachten. Toch is een overnachtingsmogelijkheid op sommige momenten zeer gewenst en maakt deze de beleving compleet. Zo kunnen na een huwelijksfeestje bezoekers van buiten de regio blijven overnachten. Of kan men een ontspannen wellnessavond verlengen met een bijzondere overnachting en een natuurwandeling de volgende ochtend. Kanovaarders kunnen een tweedaagse kanotocht maken et cetera. Uitbreiding van verblijfsaccommodatie zal in het landschapspark beperkt en kleinschalig zijn. Het betreft initiatieven van bestaande ondernemers voor het realiseren van verblijfsaccommodatie op hun eigen terrein. Daarnaast zijn incidenteel invullingen van particulieren in bestaande karakteristieke panden, zoals een molen denkbaar. Deel 2 bevat een uitwerking van de verblijfsrecreatie.

4

Legenda Recreatief programma

Boslandschap

- b1** Herinrichting Lage Bergse Bos
- b2** Aansluiting Polderpad en wandelverbinding tussen HBB en LBB
- b3** Realisatie Hoekse Park West (op termijn)
- b4** Realisatie Hoekse Park Oost (op termijn)
- b5** Verbetering routestructuren en verbindingen met HBB
- b6** Vernieuwing/verfrissing van het recreatieve aanbod
- b7** Vlonderpad, rustplekken en uitzichtpunten
- b8** Aantrekkelijke aankleding en verbetering routestructuren
- b9** Uitzichtpunten over Rotte en molenviergang in combinatie met aanlegplaats
- b10** Vergroten belevingskwaliteit voetgangers-/fietsstunnel onder A12

Waterlandschap

- w1** Watersportlocatie
- w2** Wielercours
- w3** Natuurinclusieve landbouw en struinpaden
- w5** Voet-/fietsveer Eendragtspolder – Hoge Bergse Bos
- w6** Waterpark

Polderlandschap

- p1** Fiets- en wandelroutes
- p2** Dorpsrondje Moerkapelle i.c.m. aanlegplaats en uitzichtpunt
- p3** Beleefbaarheid Molenviergang
- p4** Fiets- en wandelroutes
- p5** Nieuw landgoed aan het water
- p6** Verbreding agrarisch landschap voor recreatie

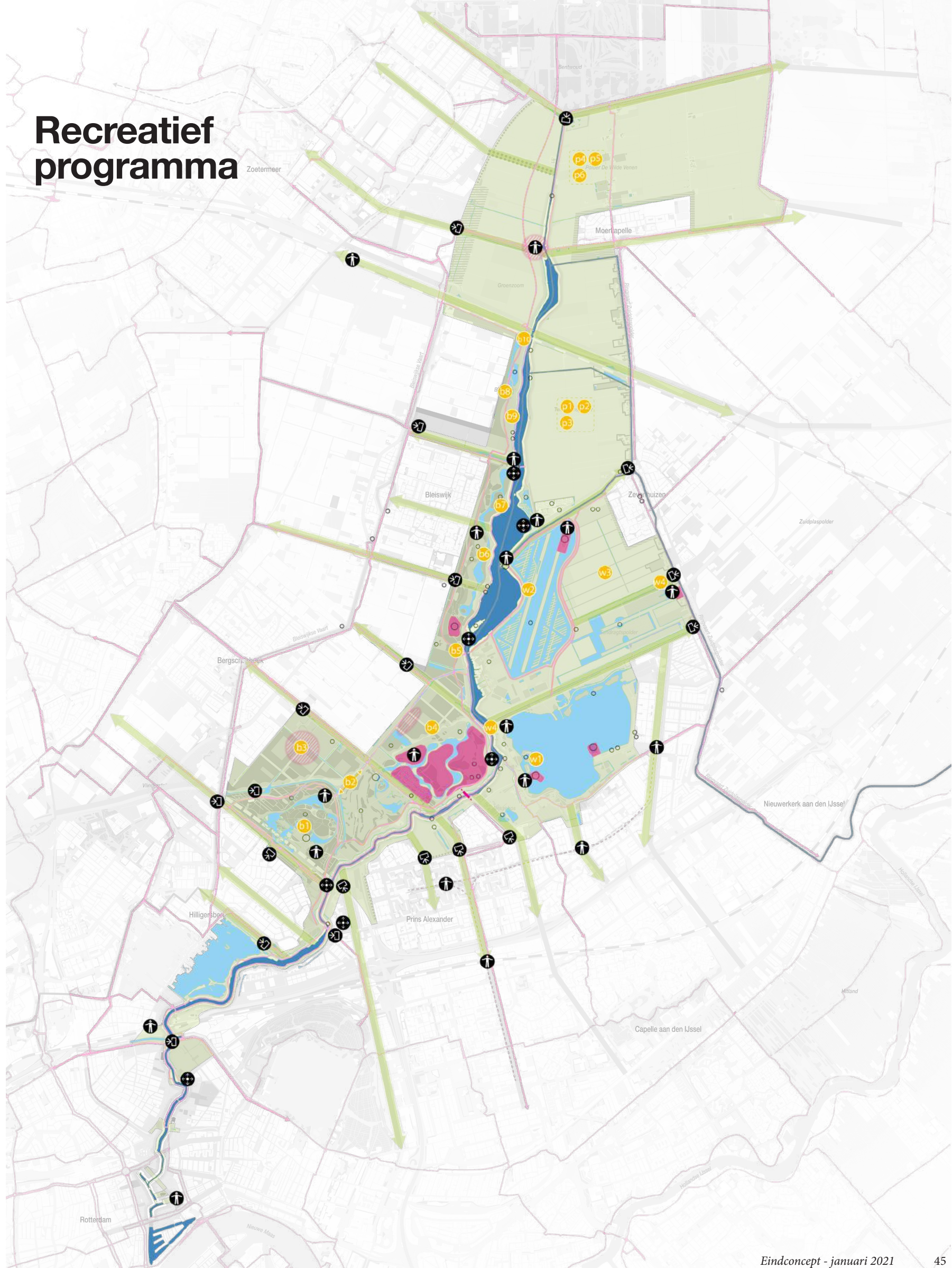
Algemeen

- Gastvrije ontvangst
- Parkentree
- Mogelijke locatie Outdoorstation
- Aanbeveling, los van specifieke locatie
  - Bestaande recreatieve attractie
  - Grote of geclusterde recreatieve attractie(s)
- Bestaand gebied met intensieve recreatie
- Ruimte voor toekomstige intensieve recreatie
- Verbindend recreatief netwerk
- Vaarroute
- Ribben
- Nieuwe brug

Kaart recreatief programma op volgende bladzijde

Recreatief programma

4

Verhogen kwaliteit bestaande bedrijven waar nodig

In de Rottemeren zitten recreatieve ondernemers die er al jaren gevestigd zijn maar ook ondernemers die relatief nieuw zijn. Velen van hen zijn zeer actief en spelen in op nieuwe behoeften en een veranderende vraag van (potentiële) bezoekers. Sommige recreatieve ondernemers zijn hierin, om verschillende redenen, passiever. Betrokken partners zoals het Recreatieschap, Staatsbosbeheer en gemeenten kunnen dit echter maar beperkt sturen. Wel is het denkbaar om kennisprogramma's te ontwikkelen die erop gericht zijn het eigen bedrijf bij de tijd te houden en ook zorg te dragen voor de directe omgeving. Het ligt voor de hand om bij een dergelijk programma de Ondernemersvereniging Rottemeren via Ook dit is de Rotte intensief te betrekken. Voor een dergelijk programma kan worden gedacht aan:

- Versterken van de onderlinge samenwerking tussen ondernemers bijvoorbeeld door gezamenlijk invulling te geven aan een collectieve jaarlijkse tijdelijke activiteit of thema.
- Versterking Gastheerschap van het Landschap. Ondernemers en hun medewerkers heten de bezoeker niet alleen welkom in hun eigen zaak, maar ook in het landschap. Verdienen van status 'Gastvrije Ontvangst'
- Jaarlijkse verkiezing van de Rotte-activiteit of de ondernemer van het jaar

Daarnaast is er vanzelfsprekend ook de 'natuurlijke dynamiek' van ondernemers die stoppen en nieuwe ondernemers die op de oude locatie starten met nieuwe concepten inspelen op nieuwe consumentenbehoeften.

Drie nieuwe 'parkparels' op termijn

Op termijn willen wij een drietal nieuwe beeldbepalende recreatieve 'parkparels' mogelijk maken. Het zijn parkachtige attracties in het landschapspark. In ieder deelgebied een en verboden met het thema/verhaal van het deelgebied. In de Bossen denken wij aan een arboretum met een kas in het Hoekse Park West. In het Waterland denken wij aan een natuurlijk Waterpark in de Eendragtspolder en in de noordelijke polders denken wij aan een landgoed als publiekstrekker. Het moeten bijzondere plekken worden waar de bezoeker iets kan beleven, doen en/of zien in een natuurlijke, bosrijke, waterrijke of landelijke setting. Deze parkparels kunnen ook een functie als Gastvrije Ontvangst krijgen. Zie voor verdere toelichting H5.

Markeringen in het landschap, landschapskunst

Het Landschapspark van de toekomst heeft een aantal beeldbepalende plekken, objecten of gebouwen in het landschap. De Molenviergang in de Tweemanspolder is nu al zo'n landmark, evenals het uitkijkpunt Lührs en de klimtoren in het Hoge Bergse Bos. Maar ook tijdelijke kunstzinnige objecten - zoals de 'Rottekijkers' die in 2020 ter gelegenheid van 750 jaar dam in de Rotte zijn geplaatst - horen daarbij. Ook willen we de parkentrees die duidelijk maken waar je het park binnenkomt bijzonder vormgeven als kunstobject die de rand van het park

markeren. Ook de drie nieuwe parkparels die we op termijn willen realiseren lenen zich ook voor kunst in de buitenruimte.

Evenementen en tijdelijke invullingen

Organisaties en ondernemers organiseren diverse evenementen in het landschapspark passend bij het karakter van het Landschapspark. Gedacht kan worden aan onder andere sport-, health-, muziek-, natuur- en foodevenementen. Veel evenementen vinden plaats bij bestaande attracties en horeca, of elders in het park waar de zonering het toelaat. We zien vooralsnog af van verdere ontwikkeling van de evenemententerreinen Lansingerveld en Eendragtspolder. De voor beide terreinen gereserveerde ruimte wordt wel beschikbaar gehouden waardoor de mogelijkheid open blijft om later alsnog te besluiten tot ontwikkeling over te gaan. We reserveren ook ruimte voor enkele tijdelijke recreatieve invulling met een looptijd van 3 tot 5 jaar. Daarbij denken we aan tijdelijke horecaconcepten, creatieve vrijplaatsen, een outdoorconcept, natuureducatie of een ander nieuw concept voor een specifieke doelgroep. Door te experimenteren kan blijken of een bepaalde recreatieve voorziening of programma aanslaat en hoe het kan worden verbeterd. Wanneer succesvol, kan de tijdelijkheid worden verlengd of zelfs permanent worden.

Maatschappelijke programmering zet het gebied in beweging

Een groene leefomgeving draagt in grote mate bij aan de gezondheid en het welzijn van mensen. Het Landschapspark De Rotte kan en wil meer betekenen voor de maatschappelijke opgaven in het stroomgebied van de Rotte. We willen de betekenis van het gebied versterken door een koppeling te leggen met de maatschappelijke agenda's van de gemeenten en de organisaties die hier (mede) uitvoering aan geven. Dit laat zich vertalen in de volgende ambities:

- **Ambitie sport, bewegen en gezondheid.** Meer bewoners in de directe omgeving weten de weg te vinden naar, en zijn vaker in, de buitenlucht van de Rottemeren. Met name voor mensen voor wie het nu nog niet vanzelfsprekend is om buiten te bewegen. (fysiek bewegen, ontmoeten en ontspannen in de buitenlucht)
- **Ambitie jeugd en jongeren.** Er is een gezamenlijke programmering van jeugd en jongerenactiviteiten, met als doel dat ieder kind uit de omliggende wijken, en dorpen van het gebied tenminste driemaal, in de jeugd en jongeren fase, een begeleide activiteit kan ervaren.
- **Ambitie arbeidsparticipatie.** In het beheer van het gehele plangebied (zowel binnenstedelijk als in het buitengebied) zijn mensen werkzaam met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- **Ambitie burgerbetrokkenheid (meedenken en meedoen).** Burgers wordt ruimte geboden om op diverse wijze hun verbondenheid met de Rotte vorm te geven.

- **Ambitie kunst en cultuur.** Meer bewoners worden geprikkeld om op een ander manier naar hun directe omgeving te kijken en voelen zich verbonden met de omgeving en natuur van de Rottemeren. (ontmoeten, prikkelen, verbazen en nieuwe (in)zichten)

Een inclusief programma voor een diverse maatschappij

Naast het toegankelijk en bereikbaar zijn van de buitenruimte is een programmering van belang die ook aansluit bij mensen voor wie het niet vanzelfsprekend is om buiten te bewegen, ontspannen en ontmoeten. Voor jeugd en jongeren is het van belang om uitgenodigd of uitgedaagd te worden om naar buiten te gaan, zodat zij de verbinding met de natuur en milieu, maar ook met elkaar kunnen maken. Mogelijkheden bieden om te kunnen werken in de buitenruimte kan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een waardevolle bijdrage leveren aan een zinvol bestaan. De verbinding met stad moet zich vertalen in een programma dat past bij de diversiteit van de bewoners en opgaven in een stedelijke omgeving rondom het Landschapspark. De bijdrage die burgers nu al leveren aan het floreren van het gebied is groot, maar ook hier zoeken we naar meer diversiteit en verbreding. Kortom, de uitdaging is om 'inclusief' te zijn in de uitwerking van de ambities naar programma's, voorzieningen en activiteiten die wordt aangeboden.

Programmeren doe je samen

Ook nu al vindt in en om het Landschapspark De Rotte een uiteenlopend scala aan activiteiten plaats, zowel ongeorganiseerd als georganiseerd, door o.a. verenigingen en ondernemers. Zowel op het gebied van sport en bewegen als op natuur- en milieueducatie en cultuurhistorie. Hier willen we voortbouwen. De ontwikkeling van maatschappelijke programmering in de Rottemeren en langs de Rotte is nog fragmentarisch georganiseerd en veelal incidenteel. Structurele samenwerking wordt nog gemist. Er is geen samenhang van maatschappelijke partijen die het buitengebied programmeren. Uitzicht op (duurzame) financiering ontbreekt. Mede daarom is het van belang om bij de uitwerking van de ambities afspraken te maken over de rollen (initiator, coördinator, opdrachtgever, opdrachtnemer). Samen werken om meer voor elkaar te krijgen. Dit doen we door aan te sluiten op meerjarige agenda's en inzet van meerdere partijen.

Natuurwaarden verbeteren

Ecologische waarden verbeteren en borgen

In het Landschapspark De Rotte zijn veel ecologische kwaliteiten aanwezig. Door diverse projecten en uitgekiend beheer hebben die kwaliteiten zich kunnen ontwikkelen en daardoor is hele gebied in potentie één grote ecologische verbinding. Tot nu toe heeft dat vooral projectgewijs en incidenteel plaatsgevonden. Bovendien ligt in de huidige recreatiegebieden het accent tot nu toe vooral op de recreatieve functie en een toename van het aantal bezoekers kan de ecologische kwaliteiten onder druk zetten.

Wij bouwen voort op de huidige kwaliteiten en zorgen voor een structurele verbetering. De eerder gepresenteerde recreatieve zonering zorgt ervoor dat naast de recreatie ook de natuur zich kan ontwikkelen. We gaan de huidige natuurwaarden versterken zodat ze zich kunnen ontwikkelen. We doen op de volgende manier:

- Versterken en uitbreiden van biotopen en natuurkernen
- Een gezonde bosopbouw en aaneengesloten bossen in de Bossen
- Een aaneengesloten zone van natte natuur in het Waterland en de Polders
- Ontwikkelen van akkernatuur in de landbouwpolders
- Verbeteren van ecologische verbindingen met de omgeving
- Het slechten van barrières

Ontwikkeling en borging van de ecologische waarden nemen we op in de integrale beheerplannen die we voor het gebiedsbeheer gaan opstellen. Dat doen we op basis van de aanwezige ecologische potentie. Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma laten we in de volgende fase een ecologisch advies opstellen waarin per landschapstype en per natuurkern de beoogde ecologische doelstellingen (biotopen, doelsoorten, maatregelen en beheer) worden uitgewerkt. Een aanzet hiervoor biotopen en gewenste soorten is opgenomen in deel 2 (de uitwerkingen).

Huidige situatie en ambitie

Ecologie in de Rottemeren is lange tijd vooral pleksgewijs benaderd en in mindere mate voor het hele gebied. Er zijn veel geïsoleerd gelegen 'pareltjes' met een rijk palet aan biotopen (restveen, droogbos, moeras, bloemrijke weides). Er zijn geen beschermde natuurgebieden, behalve het Koornmolengat (provinciale status), maar sinds 2019 staat het gebied wel op de lijst van 'important bird area's' (SOVON, Vogelbescherming). In de Eendragtspolder gaat het goed met de natuur, maar ook hier is het spanningsveld tussen recreatie en natuur voelbaar: zo worden vogels weggejaagd door honden. De Rotteoevers vormen een min of meer continue ecologische verbinding, maar dit kan beter. Kortom: het gebied bevat veel waardevolle gebieden maar ze liggen vaak geïsoleerd van elkaar. Die gebieden willen we versterken en verbinden zodat een robuuste structuur ontstaat. In de Zuidplaspolder is de Ecologische Verbindingszone (EVZ) in ontwikkeling. De EVZ doet een aanspraak op de Rottemeren voor de verbinding Hollandsche IJssel/Krimpenerwaard – Bentwoud/Groene Hart. Met dit Ontwikkelplan leveren we een bijdrage aan deze verbinding.

In het Ontwikkelplan willen we de basis leggen voor een integrale benadering met een structurele borging van waarden waarin gezonde biotopen, sterkere natuurkernen, een goede zonering tussen recreatie en natuur, natuurinclusief ontwerp van gebouwen en overige voorzieningen centraal staan.

4

Versterken van biotopen en natuurkernen

Kleine geïsoleerde gebieden met een eigen unieke kwaliteit zoals het Koornmolengat en de Wiebertjes zijn kwetsbaarder bij klimaatverandering, daarom willen we de kwaliteit van de biotopen van het gehele gebied verbeteren.

Zoveel mogelijk extensief bermbeheer en natuurvriendelijke beheer van oevers in het hele landschapspark is een grote eerste stap. Dat gebeurt al op veel plekken. Daarnaast gaan we ons beheer beter afstemmen op de unieke kwaliteiten van de afzonderlijke natuurkernen om de waarde van deze plekken te vergroten.

Voor de Rotte zelf wordt ingezet op continuïteit van oevers en het verbreden van de Rottezone door ook de taluds tot aan de boezemsloten aan weerszijden van de Rotte mee te nemen. We zetten hierbij in op extensief beheer van taluds, bestaande rietoevers en het uitbreiden van 'zachte in combinatie met de aanleg openbare plekken aan het water.

De groenblauwe ribben vervullen een belangrijke functie voor de ecologische verbinding tussen de omliggende bebouwing en het landschapspark. Ingrediënten zijn water, ecologische oevers, bomenrijen en soms bosschages.

Gezonde bosopbouw en grotere bossen

Er wordt er op een aantal plekken nieuwe bos aangeplant. Het gaat hierbij om het Hoekse Park Oost en West, het gebied tussen de Bleiswijkse Zoom en het Hoge Bergse Bos, en wellicht in de verre toekomst ook de rand van de Bleiswijkse Fles en het westelijk deel van de Rottezoom.

Naast de aanplant van nieuw bos wordt er ingezet op een natuurlijker bosopbouw van het bestaande bos door de aanleg/ het laten ontwikkelen van kern, zoom- en mantelvegetaties: horizontaal én verticaal gelaagd, in combinatie met kruidenrijke recreatieweides. Veel mantel en zoom is goed voor insecten en zangvogels (broedbiotoop) en kleine zoogdieren. Het is minder goed toegankelijk voor de mens en daardoor rustig. In het boslandschap komt ook veel natte natuur voor, het Hoeks Moerasbosje en de Wiebertjes zijn hiervan een voorbeeld. Deze zone wordt uitgebreid tot een diagonale stille kernzone die aan de westkant langs het Lage en Hoge Bergse bos loopt. Deze zone verbindt het plasdrasgebied van de Eendragtspolder met de Vlinderstrik.

Deze ingrepen zorgen voor een robuuster bos met een grotere variatie aan biotopen. Voor de dieren in het bos, vooral bosvogels, vleermuizen en kleine zoogdieren is het maken van rustige enclaves van belang. Het realiseren van 'stille kernen' als 'eilanden van rust' geeft een duidelijke meerwaarde aan gebieden waar natuur en recreatie samengaan.

Natte natuur en akkernatuur in het Waterland en de Polders

Oostelijk van de Rotte Oost wordt ingezet op ander natuurkwaliteiten: kruidenrijke akkerranden, vochtige weilanden en rietmoerasgebieden. Een open gebied is verstoringsgevoeliger dan een bosgebied. Naast weide- en moerasvogels (grondbroeders) die in de open ruimte kwetsbaar zijn voor predatoren, zijn er dieren die kruipen en zwemmen

(waterspitsmuis, rugstreeppad, kleine modderkruiper, veenmol). Aaneengesloten (natte) structuren zijn hier meer noodzakelijk dan in de westelijke bossen.

De zuidelijke Eendragtspolder is zo'n aaneengesloten structuur. De ambitie is om dit uit te breiden door aan de lage kant van de Slingerkade een robuuste natte natuurverbinding te realiseren met open water, rietlanden, vochtige weilandjes en poelen, die onderdeel is van de geambieerde Ecologische Verbindingszone (EVZ) tussen de Zuidplaspolder en het Bentwoud. Samen met de natte natuur rond de roeibaan ontstaat zo het eerste deel van een robuuste noord-zuid verbinding. Ten noorden van de Hennipsloot hebben we een aantal alternatieve opties die bij de uitwerking van de EVZ nader onderzocht kunnen worden: door Bleiswijkse Fles en/of door de Tweemanspolder langs een aantal lijnen: noord-zuid gerichte sloten en de boezemtocht aan de binnenzijde van de Rottedijk. Dat betekent dat er onderdoorgangen moeten komen onder de infracorridor langs de A12. De Rotte zelf is ook een belangrijke verbinding, we willen echter wel de landschappelijke contrasten tussen open polder en smalle dijk met rietlanden en zicht op het water bewaren. Voor het gedeelte ten noorden van de A12 moet de EVZ nog worden ingevuld. Het veenmos-rietland aan de westoever van de Rotte is hier een belangrijke eerste aanzet. De natte natuurverbinding eventueel gecombineerd met toekomstige waterberging richting Bentwoud is hier een belangrijke opgave. Ook verbeteren van de waterkwaliteit in de landbouwpolders is een lange termijn opgave.

In het noordelijk deel van de Eendragtspolder stellen we een gebied voor waarin natuur- en landschapsinclusieve landbouw wordt ontwikkeld. Landbouw met aandacht voor natuur en circulariteit, met een hoge belevingswaarde voor de bezoekers van het landschapspark. Natuur en agrarische bedrijfsvoering gaan hier idealiter samen. Aan de Noordrand van de Zevenhuizerplas bestaat momenteel een goede balans tussen zeer hoge recreatiedruk en natuur door de bestaande zonering. Water en het natte karakter verhindert betreding en zorgt voor rust. Deze voorstellen nemen we mee in het gebiedsproces dat we na vaststelling van het Ontwikkelplan samen met belanghebbenden willen starten om tot transitie van het gebied te komen.

Slechten van barrières

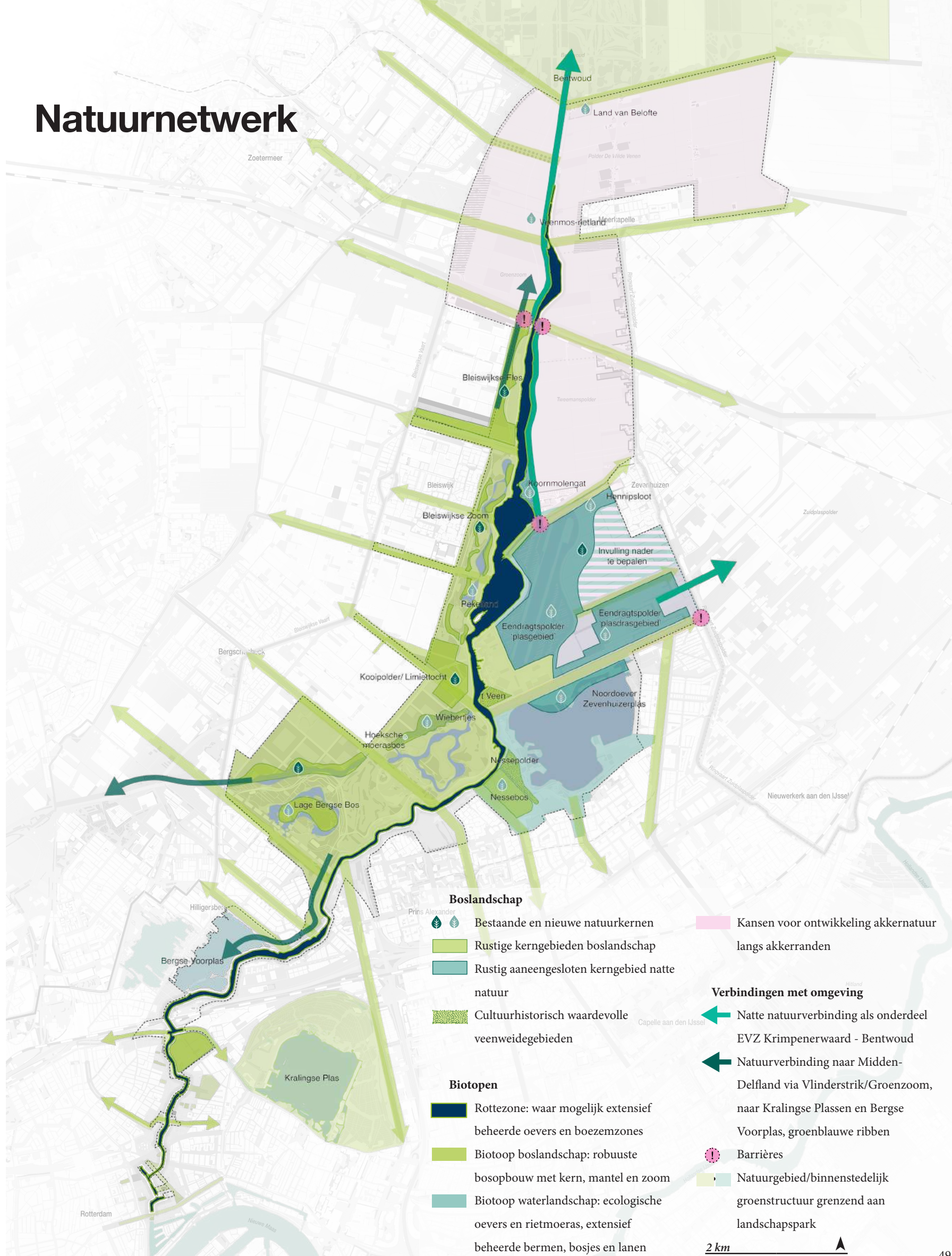
De hierboven beschreven ambitie voor het vergroten van de biodiversiteit en de ecologische dooradering kan niet zonder dat een aantal knelpunten wordt opgelost.

- Onderdoorgang A12, ecologische verbinding voor fauna aanbrengen.
- Toekomstige Railterminal inclusief rangeerterrein tussen bedrijventerrein Klappolder en de A12, ecologische dooradering langs Rotteoevers in plan opnemen.
- Overgangen tussen de polders, goed kruisende verbindingen met de dijken maken voor fauna.
- Bleiswijks Verlaat, slechte ecologische verbinding tussen Bleiswijkse Zoom en Bleiswijkse Fles.
- Ecologisch beheer van bermen en graslanden, voor zover het niet om ligweides en dagcampings gaat.

Natuurnetwerk

Boslandschap

- Bestaande en nieuwe natuurkernen
- Rustige kerngebieden boslandschap
- Rustig aaneengesloten kerngebied natte natuur
- Cultuurhistorisch waardevolle veenweidegebieden

Biotopen

- Rottezone: waar mogelijk extensief beheerde oevers en boezemzones
- Biotop boslandschap: robuuste bosopbouw met kern, mantel en zoom
- Biotop waterlandschap: ecologische oevers en rietmoeras, extensief beheerde bermen, bosjes en lanen

- Kansen voor ontwikkeling akkernatuur langs akkerranden

Verbindingen met omgeving

- Natte natuurverbinding als onderdeel EVZ Krimpenerwaard - Bentwoud
- Natuurverbinding naar Midden-Delfland via Vlinderstrik/Groenzoom, naar Kralingse Plassen en Bergse Voorplas, groenblauwe ribben
- Barrières
- Natuurgebied/binnenstedelijk groenstructuur grenzend aan landschapspark

4

Zonering

Ondanks de toegenomen recreatiebehoefte gaan wij spreiding van het bezoek door het hele gebied tegen. Dat komt de afwisseling in beleving niet ten goede en kwetsbare natuurwaarden komen onder druk te staan. Wij brengen natuur en recreatie in balans door tegelijkertijd met de ontwikkeling van het recreatieve programma ook de ecologische kwaliteiten te versterken en ontwikkelen. Daarnaast gaan we intensiveren en extensiveren: op veel plekken wordt het drukker, maar op een aantal plekken gaan we voor meer rust zorgen. Door het gebied in drie zones in te delen accommoderen we die intensivering en extensivering. Voor elke zone leggen we vast wat er wel en niet mag.

zicht op de Wiebertjes

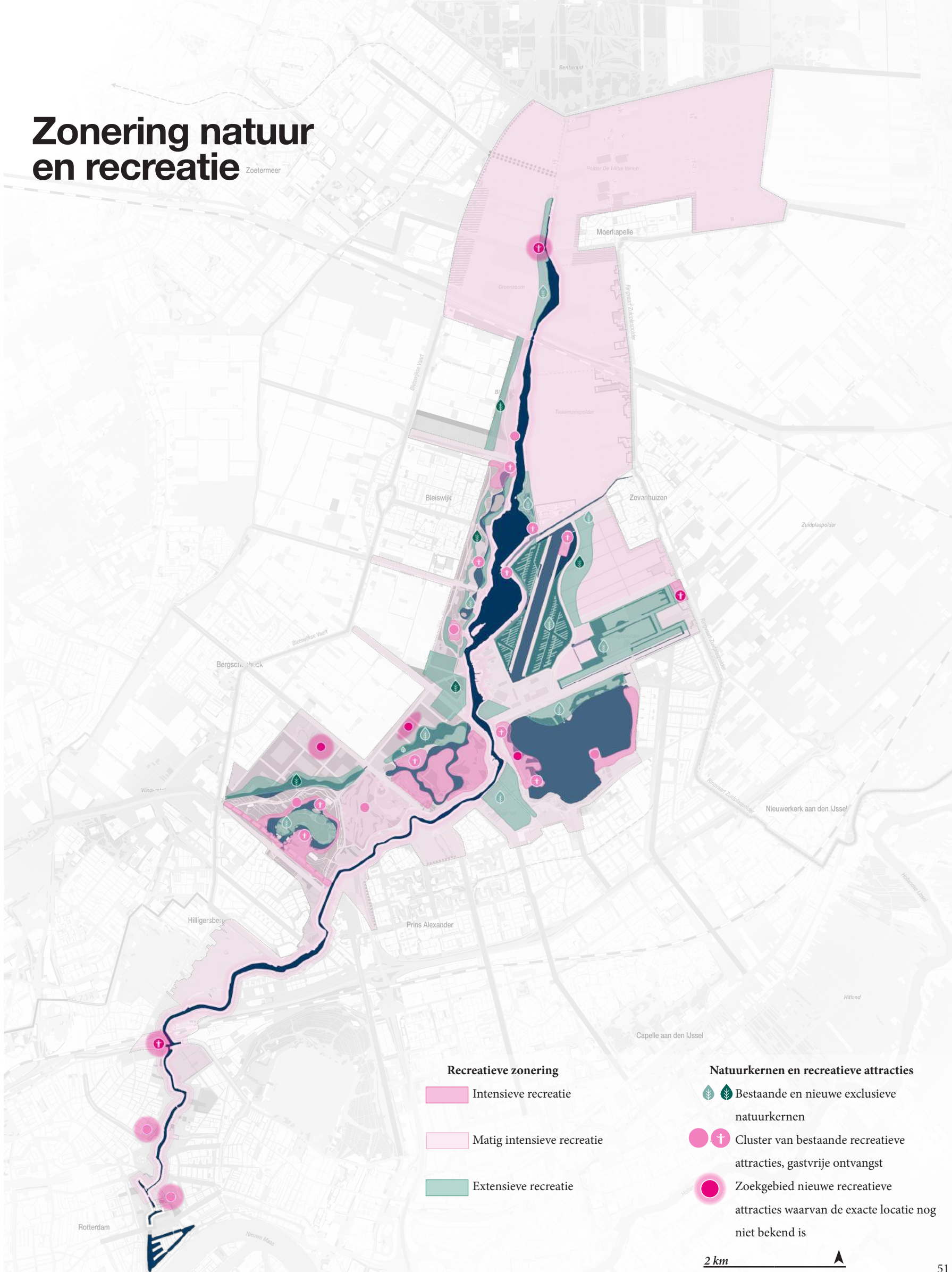
Zoneren is ook een ontwerpogave. De zonering moet logisch aanvoelen, hoe doe je dit zonder hekken? Dat doen wij door in volgende planfasen slim te ontwerpen met natuurlijke barrières (water, riet, bosschages) en logische routes (bruggetjes, wel paden, geen paden). Drukke attracties en routes clusteren wij in de intensieve zones. Voor het agrarische deel betreft het een langere termijnperspectief.

	Zone Intensieve recreatie	Zone Matig intensieve recreatie	Zone Extensieve recreatie
Recreatiemotief	Gezelligheid, erop uit, gerichte activiteiten, groepsactiviteiten	Lekker bewegen, frisse neus, verkoeling	Opgaan in de natuur, genieten van het landschap
Bezoekersdichtheid	hoog	Gemiddeld	laag
Faciliteiten en activiteiten	Intensieve functies en verblijfsplekken <i>Horeca, zwemmen, picknicken, recreatieve attracties (aangegeven met ster), veelal gekoppeld aan parkeerplaatsen en ontvangstplekken.</i>	Routegebonden functies en voorzieningen <i>Routes voor wandelen, fietsen, mountainbike, varen, verblijfsplekken, horeca</i>	Rustgebieden <i>Wandelen toegestaan op halfverharde paden of graspaden, geen honden (of aan de lijn). Soms ook alleen erlangs lopen en erin of erover kijken.</i>
Buiten wegen en paden	Ja	Ja, in openbaar toegankelijke delen.	Beperkt, op sommige plekken wordt betreding niet toegelaten.
Natuurwaarde	Groen heeft primair een recreatieve functie en is ondergeschikt aan de activiteiten/voorziening. De (groene) inrichting past bij de biotoop van die plek/deelgebied.	Verbindend tussen de kerngebieden. Aaneengesloten gebieden met de drie hoofdbiotopen bos, natte natuur, akkernatuur.	Kerngebieden met hoge natuurwaarden

Zonering natuur en recreatie

Zoetermeer

Recreatieve zonering

- Intensieve recreatie
- Matig intensieve recreatie
- Extensieve recreatie

Natuurkernen en recreatieve attracties

- Bestaande en nieuwe exclusieve natuurkernen
- Cluster van bestaande recreatieve attracties, gastvrije ontvangst
- Zoekgebied nieuwe recreatieve attracties waarvan de exacte locatie nog niet bekend is

2 km

A large white number '5' is positioned in the upper left quadrant of the image. The background is a teal-tinted photograph of a landscape featuring a prominent power line tower in the middle ground, with power lines stretching across the sky. The foreground is filled with tall grass, and the sky is cloudy.

5

**Vier landschappen
met elk een eigen
karakter**

5

Vier landschappen met elk een eigen karakter

Vier landschappen met elk een eigen karakter

We onderscheiden, zoals al kort beschreven in hoofdstuk 2, vier landschapszones die de basis vormen van de ontwikkeling van natuur en recreatie. Het zijn:

- De Bossen aan de westkant van de Rotte
- Het Waterland aan de oostkant van de Rotte
- De Polders in het noordelijk deel van het landschapspark
- De Stad, rondom de binnenstedelijke Rotte tot aan de dam.

Ieder landschap heeft zijn eigen sfeer en karakter, ook in recreatief opzicht, in ontstaansgeschiedenis en cultuurhistorie. Dat onderscheid in sfeer en karakter willen we versterken. Dat doen we ook door in ieder landschap natuurlijke en recreatieve parels te ontwikkelen die sfeer en karakter extra sterk laten zien.

De Bossen

beheer en
inrichting

Beschut en romantisch, met ruimte voor een parkwandeling, outdoor avontuur en wellness.

Het Lage en Hoge Bergse Bos en de Bleiswijkse Zoom en Fles worden aaneengesmeed tot een doorlopend bosgebied met een groot palet aan verschillende bossferen afgewisseld met open ruimten. De bossen worden uitgebreid met het Hoekse Park Oost en West en het gebied rond de Limiettocht, de Bleiswijkse Fles krijgt een beboste rand, zonder de wind uit de zeilen van de molens aan de overkant te halen. We zetten in op een robuust bos met een gezonde bosopbouw. We gaan de sfeerverschillen per deelgebied vergroten.

Ook de waterstructuur breiden we uit. Het water tussen Hoge en Lage Bergse Bos wordt verbonden en neemt ook de nieuwe parkdelen in het Hoekse Park West en Oost mee.

Vanuit Bleiswijk en Hillegersberg-Schiebroek bestaat de mogelijkheid goede wandelrondjes te ontwikkelen. Zie hiervoor de uitwerking voor de Bleiswijkse Zoom in deel 2. Deze uitwerking dient als voorbeeld voor het doorwerken van deze gedachte in andere delen van het landschapspark.

De Bossen bieden vanwege hun beschutting en besloten karakter nu al veel ruimte aan intensieve (indoor) attracties. Voorzieningen als Thermen Elysium of Outdoor Valley, tasten vanwege hun beschutte ligging, het landschappelijke beeld maar weinig aan.

ontwikkeling

Lage Bergse Bos en Hoekse Park West: eigentijds stadsbos als uitloop voor omliggende wijken

Het Lage Bergse Bos is aan drie zijden omgeven door woonwijken of een bedrijventerrein. Het is een uitloopgebied voor de directe omgeving. Wij zien het Lage Bergse Bos dan ook als een stadsbos met ruimte voor picknick, spelen, diverse horeca, wandelrondjes, fitness-parcours, hardlopen. Een natuureiland in het hart van het gebied biedt een stille kern voor dieren. We gaan het Lage Bergse Bos uitbreiden met het Hoekse Park West. Zo zorgen we voor aanvullende capaciteit voor extensieve recreatie. Wij denken hierbij aan voorzieningen als

een stadswijngaard met kleinschalige horeca, maatschappelijke voorzieningen en combinaties van bos en agrarische activiteiten waar recreanten welkom zijn. Ook willen we hier graag een bijzondere parkparel ontwikkelen, in de vorm arboretum met bijzondere bomen en een kas. Hier is plek voor evenementen als een Japans kersenbloesemfestival in het voorjaar, educatie op het gebied van bossen en natuur, verschillende 'eetbare bomen' in een voedselbos met een buurttoogfestival.

We gaan het Polderpad (fiets- en wandelverbinding) vanuit de Vlinderstrik doortrekken en verbinden met de Rotte. De Wiebertjes en het Hoeks Moerasbosje worden met natte natuur verbonden. Er ontstaat op deze manier een rustige natuurlijke zone waarin geen recreatieve functies passen met een reeks stille kernen. Deze zone wordt doorgezet op de overgang van Lage Bergse Bos naar Hoekse Park West. Deze zone draagt bij aan de ecologische verbinding met de Vlinderstrik aan de westkant van het Lage Bergse Bos.

De diverse horecavoorzieningen bij de grote parkeerplaats kunnen mogelijk een gastvrije ontvangst voor het landschapspark verzorgen. En mogelijk komt er een Outdoorstation met verhuur van fietsen en boten bij de nabijgelegen Rottekade ter hoogte van de A16-tunnel. Ten zuiden van het Lage Bergse Bos wordt door de gemeente Rotterdam gewerkt aan de 'Steilrand', een landschappelijk herkenbare rand tussen droogmakerij en dijk/polder. De 'Steilrand' zal worden ontwikkeld tot recreatieve route en ecologische verbinding. De 'Steilrand' is via de Grindweg en de Rotte verbonden met het Lage Bergse Bos.

ontwikkeling

Hoge Bergse Bos en Hoekse Park Oost: actiebos
Het Hoge Bergse Bos is het actiebos van het landschapspark. Het heeft een dynamische, levendige, avontuurlijke, actieve en sportieve sfeer, met onder andere de mountainbikeroute, Outdoor Valley, de skiheuvel en het golfterrein.

De Bossen

Rekening houden met de molenbiotoop

Nat natuurbos

In bestaand bos verder werken aan een gezonde bosopbouw

Waterrijk dorpsbos

Water verbreden tot natuurzone

Natuurbos

Nieuwe ontsluitingsroute over Anthony Lionweg

Parkbos met arboretum

Uitbreiden van het bos in Hoekse Park West en Hoekse Park Oost

Natuurbos

Nieuwe boskamers bieden ontwikkelruimte voor het landschapspark

Actiebos

Stadsbos - voedselbos

Parkbos in Engelse stijl

Nat natuurbos

Nieuwe brug vormt verbinding tussen Ommoord en de bosgebieden

Stadsbos

5

beheer en
inrichting

Deze sfeer willen we uitbouwen in de uitbreiding met het Hoekse Park Oost. We denken hierbij aan meer intensieve sportieve outdoor recreatie, zoals een verlenging van het MTB- en trailrunparcours en verlengen van de kanoroute.

Zoals gezegd worden De Wiebertjes en het Hoeks Moerasbosje met natte natuur verbonden. Er ontstaat op deze manier een rustige niet betreedbare natuurlijke zone waarin met een reeks stille kernen, waarin geen recreatieve functies passen. Op 2 plekken wordt deze natuurzone doorsneden met water voor kano's en routes voor wandelaars en mountainbikers.

We zien mogelijkheden voor een Gastvrije Ontvangst met verhuurmogelijkheden van fietsen, skeelers, kano's bij Outdoor Valley. Daarvoor willen we in overleg met de ondernemer de omgeving aanpakken en bijvoorbeeld de vaarmogelijkheden voor kano's verbeteren zorgen voor wat betere verlichting.

In het Hoekse Park Oost wordt een nieuwe parkentree van het gebied voorgesteld die bereikbaar wordt via een nieuwe ontsluiting vanuit de kortgesloten Limiettocht-Anthony Lionweg-Hoekse Kade.

De Golfbaan heeft een eigen sfeer die we willen versterken. Het is een uitzondering op het natuurlijk karakter van de Bossen met zijn strak geschoten weides. We zetten hier in op de doorontwikkeling van het park in Engelse Stijl met prachtige boomgroepen en pittoreske doorkijkjes.

Bleiswijkse Zoom – waterrijk dorpsbos met natuurlijk bosopbouw

De Bleiswijkse Zoom is de uitloop voor het dorp Bleiswijk. We zien het als een waterrijk dorpsbos. We gaan de aansluitingen voor wandelaars op het dorp verbeteren en ervoor zorgen dat de Rotte beter beleefbaar wordt. In deel 2 hebben we hiervoor een uitwerking gemaakt.

beheer en
inrichting

In de Bleiswijkse Zoom is veel winst te halen voor de natuur zonder het recreatieve karakter aan te tasten. Daarvoor gaan we het bos natuurlijker beheren en aan de zuidkant uitbreiden. Doordat we het bosbeheer in het gebied gaan aanpassen om een natuurlijk kern/mantel/zoom-opbouw te krijgen creëren we rustige zones voor vogels en andere dieren. Zie hiervoor de uitwerking in deel 2. Op beperkte schaal wordt daarbij de oppervlakte van een aantal weides verkleind. Op veel plekken liggen niet functionele dubbele padensystemen en doorsteekjes. Dit gaan we verminderen.

De randen aan de Bleiswijkse kant, worden met bos aangeplant om het landschapspark visueel te vergroten. Tussen Thermes Elysium en de Limiettocht wordt bos aangeplant om de Bleiswijkse zoom met het Hoge Bergse bos te verbinden.

De recreatieve attracties Elysium en Monkeytown met veel verharding en minder fraaie achterkantsituaties willen we beter aansluiten op de omgeving. In overleg met de ondernemers willen we hiervoor in de volgende fase een uitwerking maken. In deel 2 bij het hoofdstuk beeldkwaliteit doen we hiervoor een aantal suggesties. Er is ruimte voor twee Gastvrije Ontvangsten bij de bestaande horeca, er komt een vlonderpad, met rust- en uitzichtpunten over de Rottemeren.

Bleiswijkse Fles - open natuurzone met stevige bosrand

De Bleiswijkse Fles is een smalle en kwetsbare doorgangzone die de Bleiswijkse Zoom verbindt met het deel van het landschapspark boven de A12. Het aangrenzende bedrijventerrein en de corridor A12 domineren het beeld. We gaan geen recreatieve functies toevoegen, behalve een uitzichtpunt, een brug over de boezemvaart, en een aantrekkelijker aansluiting op de fiets- en wandelverbinding onder de A12 en de spoorlijn. We zetten hier vooral in op een robuustere groenstructuur. Dat doen we door een verdere extensivering van het beheer zodat er meer kruidenrijke weides ontstaan, aanvullend op het open water en de moeraszones. De randen worden zoveel mogelijk ingeplant met bos, rekening houdend met de beperking van de hoogte vanwege de benodigde wind van de molenviergang aan de overzijde van de Rotte.

Het open gebied tussen de Lange Vaart en het bedrijventerrein hoort bij het landschapspark. De wens is om dit gebied open te houden. Als in de toekomst aan de randen van dit gebied woningbouw plaats vindt willen we graag dat de woningen met de voorkant naar deze ruimte staan in combinatie met een stevig geplante straat. Samen met de groenblauwe rib langs de lange vaart in lang ontstaat zo een stevige groene parkrand.

De Bossen - referenties

Extensief beheer met grote grazers

Doorlopende routes voor snelle fietsers

Voedselbos en natuureducatie

Decor voor bijzondere gebeurtenissen

Kunst in een natuurlijke setting

Extensief moerasbos in het hart van het gebied

Outdoor-activiteiten passend bij het bos

Kleinschalige verblijfsaccommodatie

Dagelijkse ommetjes

Natuurpark met bossfeer

Ruimte om buiten te bewegen

Bloesemfestival in de park-parel

5

Het Waterland

Beleving van stilte, ruimte en vogelrijke natuur maar waterfun, zwemmen, verfrissing en verkoeling

We verwachten dat de recreatieve druk op dit gebied in de toekomst relatief snel gaat toenemen door de toekomstige woningbouwontwikkeling in de aangrenzende Zuidplaspolder. Tegelijkertijd zijn er veel kwetsbare natte natuurwaarden aanwezig in dit gebied, o.a. rond de Willem-Alexanderbaan en in het plasdrasgebied. We anticiperen op de toenemende recreatiedruk door meer recreatieve mogelijkheden te ontwikkelen op minder kwetsbare plekken waardoor we langs de noordkant van de Zevenhuizerplas kwetsbare natuurwaarden ontzien. Hiervoor willen we het agrarisch deel van de Eendragtspolder omvormen tot een toegankelijk gebied waarin recreatie, natuur en landbouw worden verweven. Door de hele Eendragtspolder en de Zevenhuizerplas samen te smeden ontstaat Waterland, met een afwisseling van intensieve recreatie (zuidrand Zevenhuizerplas en roeibaan), extensieve recreatie, natte natuur, akkernatuur en nieuwe vormen van landbouw (Eendragtspolder en noordrand Zevenhuizerplas). Ook aan deze kant van de Rotte is ruimte voor tenminste drie Gastvrije Ontvangsten, met een opstapplaats voor kanoën, vertrekpunt van wandelen enz.

Eendragtspolder, herinrichten om recreatie, natuur en landbouw te verweven

De kavelstructuur is de basis voor de toekomstige ontwikkeling van de noordelijke Eendragtspolder. Bij de nieuwe structuur wordt aansluiting gezocht bij het ritme en de maatvoering van de waterstructuur van de zuidelijke Eendragtspolder. Bij de uitwerking van plannen voor dit gebied gaat het schap na vaststelling van het Ontwikkelplan samen met de belanghebbenden in het gebied zoeken naar een passende invulling met nieuwe functies, passend binnen de ontwikkeling van de landbouw en de wens van burgers om meer betrokken te zijn bij voedselproductie. In deel 2 is een aantal mogelijkheden voor natuur- en landbouwontwikkeling in de Eendragtspolder ter inspiratie opgenomen.

De ambities van het schap is om een natte robuuste natuurverbinding tussen de Slingerkade en de Eendragtspolder te realiseren, als onderdeel van de geambieerde Ecologische Verbindingszone (EVZ) tussen de Zuidplaspolder en het Bentwoud.

Voor Zuideinde 14 bestaat een interessant ondernemersplan voor een combinatie van publieksboerderij, educatie, horeca, fietsverhuur en verblijf, dat ook uitstekend de functie van Gastvrije Ontvangst voor het landschapspark kan vervullen. Aanvullend hierop of in combinatie hiermee willen wij als parkparel een natuurlijk Waterpark maken. Met grote rietzuiveringsmoerassen, een avontuurlijke waterspeelplaats, ruimte voor tijdelijke kunst met daarin een uitgekiend padensysteem door het Waterland.

De verwachting is dit lastig te combineren is met de huidige gangbare landbouw in het gebied, deze ontwikkeling nemen we mee in het gebiedsproces over de transitie van de Eendragtspolder. Wat wel combineerbaar is, is onderdeel van het onderzoek met belanghebbenden. Er moet nog worden onderzocht of het haalbaar is de Van Oudheusdenweg te beplanten, vanwege de aanwezige weidevogels en kleine zoogdieren in de aangrenzende open gebieden kunnen bomenlanen aanleiding zijn voor de aanwezigheid van roofvogels.

De Ringvaart is de grens van het landschapspark en zelf in potentie ook een belangrijke recreatieve groenblauwe verbinding. Om het landschapspark prettig te begrenzen, wordt ingezet op het aanbrengen van erfbeplanting rond om de kavels grenzend aan de Ringvaart.

Bleiswijk

Zevenhuizen

Ruimte voor wandelommetjes vanuit Zevenhuizen

Natuur- landbouw- en voedsellandschap

Nieuw waterrijk landschap gericht op extensieve recreatie, natuurbeleving, nieuwe vormen van landbouw

Bleiswijkse Zoom

Natuur- en sportlandschap

Natuurlandschap

Op de commerciële eilanden is wellicht plaats voor een natuurcamping

Eendragtspolder

Nieuw polderpark als hoogtepunt in het waterlandschap

Noordrand Zevenhuizerplas verder extensiveren

Natuurplaspas

Stadse recreatieplaspas

Zevenhuizerplas

Nesselande

Hoge Bergse Bos

Intensieve recreatie aan zuidrand

Nessebos

Het Waterland

Ommoordse Veld

Ambachtsland

5

Het Waterland

Zevenhuizerplas: plas vol contrasten

De Zevenhuizerplas is een plas met contrastrijke randen, stedelijk en natuurlijk, met open en besloten plekken en een aantal concentratiepunten van recreatie (clusters Lake 7, Strandgaper en strand Nesseland) een Grootste contrast is tussen de rustige noordoever en de drukke zuidoever. Die contrasten koesteren we, wel willen we ze op enkele plekken te vergroten

Aan de Noordrand van de Zevenhuizerplas bestaat momenteel een goede balans tussen zeer hoge recreatiedruk en natuur door de bestaande zonering. Water en het natte karakter verhindert betreding en zorgt voor rust. Verder extensiveren van noordrand van de Zevenhuizerplas biedt de mogelijkheid om een natte oost-west verbinding te maken waarbij de aansluiting op de Wiebertjes en de nieuwe natuur natuurzone in het Hoge Bergse Bosgezocht kan worden.

Langs de zuid- en of westrand van de Zevenhuizerplas is ruimte voor een nieuwe watersportlocatie met activiteiten als suppen, windsurfen, kanoën en duiken en een beachclub of strandje.

We gaan metrostation Nesseland als Gastvrije Ontvangst en parkentree ontwikkelen en de bereikbaarheid van het landschapspark vanuit zijde te verbeteren door de routes vanaf het station beter aan te sluiten op de Wollefoppenweg en Corsicalaan.

Eendragtspolder plasdras gebied en roeibaan: veel natuurwaarden in combinatie met 'schone sporten'

Dit deel van het gebied is de natuurkern van het Waterland. Er zijn veel natuurwaarden, zoals de kokmeeuwenkolonie ten oosten van de roeibaan, en het weidevogelgebied in het plasdrasgedeelte van de Eendragtspolder. We zijn terughoudend met nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. Hooguit gaan we optimaliseren. Zo zijn er wensen vanuit de roeibaan om een extra fietspad en bruggen aan te leggen ten oosten van de huidige roeibaan en is het mogelijk zonder verstoring te kanoën in het plasdrasgebied. Uitbreiding kanovaren kan alleen als het natuurgebied robuuster wordt en met toepassing van zonering en gebruiksafspraken. Het blijft oppassen, af en toe worden de eilanden rond de roeibaan betreden, iets wat absoluut ongewenst is. Maatregelen om de natuurwaarden te beschermen zijn nodig. Het gebouw van de roeibaan is niet alleen het brandpunt van roei- en kano-evenementen, maar leent zich ook als startpunt bij wandel- fiets- en wielrenevenementen, waarbij de behoefte bestaat aan een wielrenparcours in het gebied dat kan worden afgezet bij evenementen.

Zicht op de Zevenhuizerplas

Het Waterland - referenties

Nieuwe teelten, korte kringloop

Natuurspeelplaats in de parkparel

Horeca met lokale voedselproductie

Aantrekkelijke routes in afwisselend landschap

Natuureducatie

Struinen in een moeraslandschap

Landschapsmeubels met een prachtig uitzicht

Ruimte voor tijdelijke kunst

Nieuwe teelten, korte kringloop

Waterpret bij nieuwe speelplekken

Architectonisch hoogstandje op bijzondere plek

Kano-labyrinth

5

De Polders

Uniek oer-Hollands landschap met behoud van de cultuurhistorie. Weidevogels, bloemen en insecten terug.

De agrarische droogmakerijen vallen in het werkingsgebied van het recreatieschap, maar niet in het beheergebied. Tot nu toe horen deze polders en het recreatiegebied nog niet echt bij elkaar. Het is onze ambitie om dit gebied meer bij de rest van het Landschapspark te betrekken. Dit behoeft echter nadere verkenning in afstemming met de stakeholders in dit gebied. Het gaat dan om de boeren, bewoners(organisaties) en grondeigenaren in het gebied en de aangrenzende gemeenten die geen deel uitmaken van het recreatieschap (Zoetermeer, Waddinxveen en Alphen aan den Rijn).

Daarbij zullen onder meer de volgende mogelijkheden worden verkend:

- Voor de korte termijn: het verbeteren van de ruimtelijke structuur en de toegankelijkheid door het aankleden van het landschap met laanbeplanting, erfbeplanting, stimuleren ontwikkelen van akkernatuur, en het aanleggen van wandel- en struinpaden en fietspaden, aanleg natuurvriendelijke oevers langs poldertochten.
- Voor de korte en lange termijn eventuele vrijwillige verandering van bedrijven naar landschapsinclusieve landbouw en kringlooplandbouw, multifunctionele landbouw (boerderijwinkel, minicamping, tuinderij) en polyculturen (strokenteelt, voedselbos, soms combi met extensieve veeteelt). Ook het opruimen van glastuinbouw hoort hierbij, de provincie Zuid-Holland en samenwerkingsverband Oostland hebben hiervoor beleid ontwikkeld. Aanleg van de provinciale Ecologische Verbindingszone (EVZ) Bentwoud-Krimpenerwaard langs de oevers van de Rotte (binnen of buitendijks)
- Voor de lange termijn op nader te bepalen locaties eventuele integrale gebiedsontwikkeling (bos, plas, nieuw landgoed).

De groenblauwe ribben die in het gehele landschapspark een belangrijke verbindende rol spelen, kunnen ook in deze polders bij uitstek de verbinding met de omgeving verbeteren. Vanuit de gemeente Zoetermeer bijvoorbeeld

zijn er diverse mogelijkheden voor een goede verbinding met de wijk Oosterheem en een verbinding met station Zoetermeer-Lansingerland. Door deze laatste verbinding zou het landschapspark een OV-entree krijgen aan de as Den Haag-Zoetermeer-Gouda.

De relatie met de dorpen Kruisweg en Moerkapelle (rondje langs de Groote Duikertocht), kan worden verbeterd. Ook de verbinding met het Bentwoud is cruciaal. De fietsverbinding in het verlengde van de Rotte, die momenteel gerealiseerd wordt is een eerste stap, maar een bredere hechting, in landschappelijke, ecologische en recreatieve zin, tussen het landschapspark en het Bentwoud is van belang om de schakelfunctie van het landschapspark naar het Groene Hart ten volle te benutten. Meer goede en aantrekkelijke wandel- en fietsroutes 'van oorsprong tot dam' dwars onder en over alle barrières die de Rotte tegenkomt horen daarbij.

De noordelijke polders zijn op dit moment nog niet recreatief ingericht, maar stel dat de recreatieve mogelijkheden daar in de toekomst kunnen worden uitgebreid dan willen wij in dit gebied ten noorden van de A12, een landgoed als Parkparel realiseren, bij de bron van de Rotte, met ook een verbinding naar het vaarnetwerk van de Rotte, ook al zijn de bruggen in de A12 en de spoorlijn laag. Deze voorstellen moeten nadrukkelijk nog besproken worden in het door de provincie geïnitieerde gebiedsproces voor de noordelijke polders en zijn ook zeker niet op de korte termijn te verwachten.

Huidige situatie

Gewenste situatie

De Polders

Optimale verbinding met het Bentwoud om schakelfunctie tussen landschapspark en Groene Hart ten volle te benutten

Mogelijkheden om Oosterheem (Zoetermeer) met het landschapspark te verbinden

Nieuwe recreatieve trekker ten noorden van de A12, zoals een buitenplaats (indicatief)

Polder De Wilde Venen

Moerkapelle

Rondje Moerkapelle langs de Grote Duikertocht om relatie tussen dorpen en Rotte te verbeteren

Groenzoom

Ringvaart Zuidpaspolder

Aankleden van het landschap met erfbeplanting

Vaarverbinding tussen de Rotte en Ringvaart

Bleiswijkse Fles

Tweemanspolder

Bleiswijk

Zevenhuizen

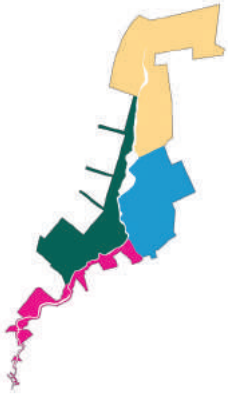
Bleiswijkse Zoom

De aanpak van het noordelijk deel wordt onder regie van de provincie met de stakeholders besproken

5

De Stad

De Stad

De buurten die in de binnenstad aan de Rotte grenzen zijn geen onderdeel van het landschapspark. Maar de Rotte draagt vaak wel bij aan de sfeer in de verschillende buurten, je voelt dat rivier in de buurt is. Het is het gevoel van ruimte en de belofte dat het buitengebied onder handbereik is. Daarom worden deze buurten als 'landschap' beschreven en doen we een aantal suggesties voor een betere aanhechting.

Centrum – stadswater herkenbaar maken als rivier

In het centrum is de Rotte nauwelijks zichtbaar. Hij ligt diep, bruggen zijn breed en de naamgeving is onduidelijk. De Hoogstraat is feitelijk de oude dam in de Rotte maar op de plek van deze oude dam is de Rotte gedempt. Iets verderop is nog wel water onder de Hoogstraat. Deze plek zou door een duidelijke brug vervangen kunnen worden en de naam (nu Steigersgracht) veranderen in Rotte. In combinatie met een markeringsbord met het verhaal van oorsprong tot dam.

Beursplein, Stadhuisplein, Binnenrotte en Grotekerkplein zijn allen openbare ruimtes die dichtbij of gekoppeld zijn aan de Rotte. Het zicht erop kan soms verbeterd worden. Routes van en naar het water kunnen soms helderder. Ook hier helpt het aanbrenge van markeringsborden met informatie over de Rotte.

Lombardkade – buurt verknopen

Tussen Pompenburg en Admiraal de Ruyterweg/Goudsesingel wordt de Rotte/het Stokviswater gedomineerd door de auto. Herinrichting van de Rottekade en verminderen van de invloed van de auto maakt de Rotte prettiger en zal uitstraling hebben op achterliggende buurten rond de Jonker Fransstraat die middels prettige ommetjes aangehaakt kunnen worden op de rivier.

Oude Noorden - Crooswijk relatie haakse en parallelstraten verbeteren

Haakse straten uitkomend op de Rotte en parallelle straten op korte afstand. Als de Rotte als verblijfsruimte aan kwaliteit verbeterd zal dat sterk van invloed zijn om de omliggende buurten met de Jonker Fransstraat en Zwaanals tussen Noorderbrug en Zaagmolenbrug als dragers. Het Noordplein en de Crooswijkse Singel inclusief de historische Heinekenbrouwerij kunnen met de Rotte in het midden worden verknoot. Het rondje Schuttersveld-Marnixstraat-Frederiksplein-Rotte is een aardige reeks openbare ruimtes die baat zou hebben bij aantrekkelijke Rotteovers.

Crooswijkse bocht

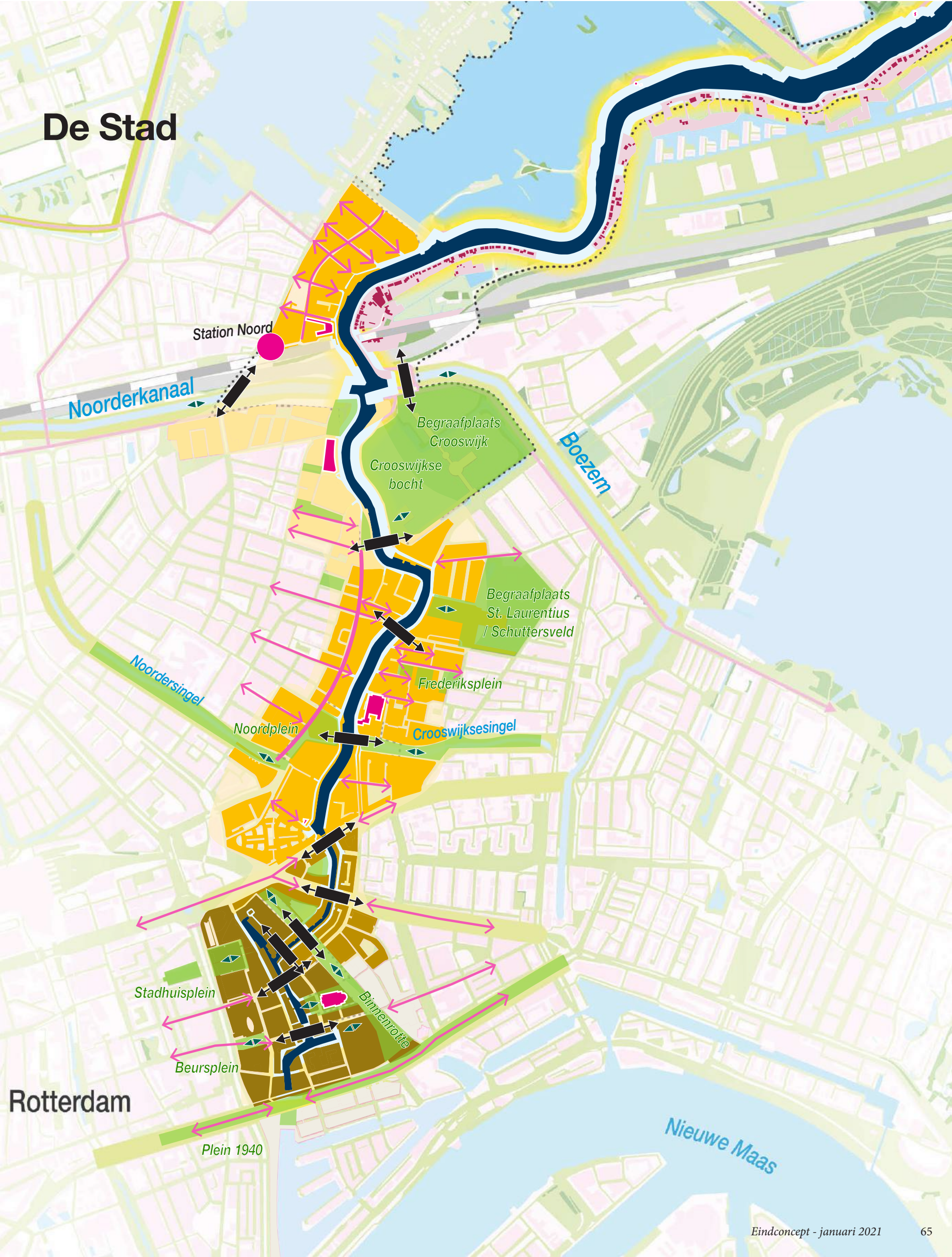
Bij de Crooswijkse bocht vergroent de wereld rond de Rotte met het Zwaanalspark en begraafplaats Crooswijk. De buurt rond het Ruivenplantsoen en het Johan Idaplein met omliggende voorzieningen zou bij herinrichting van de openbare ruimte meer kunnen profiteren van de nabijheid van de Rotte.

Poort van Noord

We willen het naargeestige knooppunt van Rotte, Noorderkanaal, Boezem, spoor en A20 transformeren naar aantrekkelijke groene ruimte. Zo maken we een schakel tussen binnenstad en buitengebied. NS Station Noord betrekken we bij deze schakel, we willen hier een uitnodigende Gastvrije Ontvangst van het landschapspark maken.

De Stad

Station Noord

Noorderkanaal

Begraafplaats
Crooswijk

Crooswijkse
bocht

Boezem

Begraafplaats
St. Laurentius
/ Schuttersveld

Frederiksplein

Noordersingel

Noordplein

Crooswijksesingel

Stadhuisplein

Beursplein

Binnenrotte

Rotterdam

Plein 1940

Nieuwe Maas

A teal-tinted landscape photograph of a riverbank. The foreground is dominated by dense, tall grasses and reeds on the left side, which curve along the edge of a body of water. The water is calm, reflecting the sky and the surrounding greenery. In the distance, a line of trees and a small bridge or structure are visible on the right bank. The overall atmosphere is serene and natural.

6

**Een nieuwe manier
van samenwerken**

6

Een nieuwe manier van samenwerken

Landschapspark de Rotte is geen traditioneel park in handen van één eigenaar en beheerder en dat zal het ook nooit worden. Van oudsher heeft Recreatieschap Rottemeren een belangrijke rol in beheer en ontwikkeling van het gebied, alleen al vanwege het feit dat een groot deel van het landschapspark binnen haar beheer- en werkingsgebied ligt. Het ontwikkelplan zal echter alleen een succes kunnen worden indien andere partijen nog beter betrokken worden bij beheer en ontwikkeling van het gebied en er een gezamenlijke verantwoordelijkheid ontstaat voor het landschapspark. Er is een nieuwe manier van samenwerking nodig om het landschapspark te realiseren en optimaal te laten functioneren. Daarom wil Recreatieschap Rottemeren onderzoeken hoe een samenwerking met andere partijen vormgegeven kan worden op het gebied van strategieontwikkeling, inrichting, beheer én maatschappelijke betrokkenheid. Wij vinden het daarbij belangrijk dat de bestuurlijke drukte zo beperkt mogelijk blijft.

Wensbeeld: Eén parkbeherende organisatie

Een blijvende samenhangende ontwikkeling en beheer van het gehele landschapspark vraagt om gezamenlijke planontwikkeling, meer samenwerking tussen de beheerders, organisatie en afstemming van plantoetsing, etc. Ons wensbeeld is om tot intensieve samenwerking te komen tussen de operationele organisaties in één parkbeherende koepel waar de beheerders van het gebied deel van uitmaken. Wij denken daarbij niet alleen aan Recreatieschap Rottemeren en haar deelnemers maar ook aan beherende organisaties als Staatsbosbeheer en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Een dergelijke parkbeherende organisatie kan als de spin in het web in uitvoering én regie samen met de andere bij het landschapspark betrokken partijen uitvoering geven aan de realisatie van het landschapspark door middel van het nog op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Uitvoeringsprogramma

In het Uitvoeringsprogramma worden activiteiten gebundeld die concreet invulling geven aan de realisatie van ambities, opgaven en kansen in de komende tien jaar.

Het Uitvoeringsprogramma bevat de geprioriteerde projecten voor de komende vier à vijf jaar en geeft een doorkijk naar de opvolgende jaren. Het programma wordt als leidraad gehanteerd voor het opstellen van een strategische financieringsstrategie en voor het verwerven van externe (co-)financiering.

Het Uitvoeringsprogramma bevat activiteiten op verschillende schaalniveaus:

- Het meest eenvoudige schaalniveau betreft aanpassen van het bestaande beheergebied van Recreatieschap Rottemeren aan de wensen van de toekomst. Op dit schaalniveau kan het recreatieschap, uiteraard in samenwerking met andere partijen, een uitvoerende rol op zich nemen.

Voor de gebieden buiten het beheergebied van het recreatieschap ligt dat anders:

- Binnen het werkingsgebied¹ zal het recreatieschap nog altijd een actieve en trekkende rol vervullen, maar dit zal veel meer in samenwerking zijn met de gemeente wiens grondgebied het betreft.
- Buiten het werkingsgebied van het recreatieschap zijn de gemeenten aan zet en zal het recreatieschap vooral een initiërende en faciliterende rol hebben.

De ontwikkeling van het noordelijk deel van het landschapspark overtreft de drie bovenvermelde schaalniveaus. In dit deel van het gebied speelt een veelheid aan ontwikkelingen en regionale opgaven waardoor afstemming nodig is met (nieuwe) stakeholders als agrariërs, de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, bewonersverenigingen en gemeenten als Zoetermeer, Waddinxveen en Alphen aan den Rijn.

De provincie Zuid-Holland heeft het initiatief genomen om een verkenning uit te voeren waarbij dit deel van het Landschapspark de Rotte in groter verband wordt gezien. De uitkomsten bieden de basis voor een gebiedsproces waarbij belanghebbenden intensief betrokken worden.

¹ Het gebied waar het recreatieschap op grond van de gemeenschappelijke regeling de belangen van recreatie, natuur en landschap behartigt voor de deelnemende gemeenten

Een maatschappelijke tafel, ondersteund door Ook dit is de Rotte

Landschapspark de Rotte met de stedelijke omgeving waarbinnen het is gelegen heeft een groot potentieel maatschappelijk bereik. De partners van het recreatieschap in het maatschappelijke veld zijn in een intensief participatietraject betrokken geweest bij de totstandkoming van dit ontwikkelplan. Wij willen hier graag op voortbouwen en samen met ondernemers en de maatschappelijke partners de ambities voor het Landschapspark de Rotte invullen. Om dit te bereiken willen we een maatschappelijke tafel inrichten met een in hoofdzaak adviserende en coördinerende rol. Gelet op de wens om bestuurlijke drukte te beperken gaan we onderzoeken of dit een ambtelijke tafel kan zijn en hoe de bestuurlijke verbinding vormgegeven kan worden. Daarnaast onderzoeken we of 'Ook dit is de Rotte' als samenwerkingscommunity ondersteunend kan zijn aan de maatschappelijke tafel.

Overigens kan de maatschappelijke tafel op onderdelen ook een uitvoerende rol hebben. Ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen immers ook met de uitvoering van eigen initiatieven bijdragen aan de realisatie van het landschapspark.

Gebiedstafel Landschapspark De Rotte

Om de mogelijke parkbeherende organisatie en een maatschappelijke tafel te kunnen laten functioneren is een bestuurlijk en financieel commitment van de bestuurlijke opdrachtgevers nodig. Omdat het Landschapspark de Rotte zich uitstrekt over een gebied dat groter is dan het beheer- en werkingsgebied van het recreatieschap vinden wij dat dit commitment niet beperkt moet zijn tot de gemeenten over wiens grondgebied het landschapspark zich uitstrekt. Wij willen ook graag aangrenzende gemeenten, de provincie Zuid-Holland en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard uitnodigen in te stappen. De transitie van de Landschapstafel Hof van Delfland naar gebiedstafels per 1 januari 2021 biedt een goede kans om dit vorm te geven. Daarbij zullen we onderzoeken of een convenant o.i.d. hieraan ondersteunend kan zijn.

C

Colofon

C

Colofon

Ontwikkelplan Landschapspark de Rotte is gemaakt in opdracht van Staatsbosbeheer door Strootman Landschapsarchitecten uit Amsterdam en bestaat uit twee delen: dit deel, deel 1: Visie, en deel 2: Uitwerkingen en verkenningen.

Het ontwikkelplan is tot stand gekomen door intensieve samenwerking met de partners van het Recreatieschap Rottemeren en met vertegenwoordigers van een groot aantal partijen uit het gebied, die door middel van werksessies, gesprekken en hun deelname in de klankbordgroep waardevolle input hebben geleverd die de basis heeft gevormd voor dit document.

Al het beeldmateriaal en tekst: © Strootman Landschapsarchitecten bv, tenzij anders aangegeven. Sommige beelden zijn afkomstig van internet, daarvan is het beeldrecht soms onduidelijk. Rechthebbenden kunnen contact opnemen met Staatsbosbeheer

Gemaakt door:

STROOTMAN
LANDSCHAPSARCHITECTEN

Funenpark 1-D
1018 AK Amsterdam
T. +31(0)20-419.41.69
bureau@strootman.net
www.strootman.net

Postbus 58174
1040 HD Amsterdam / NL
www.staatsbosbeheer.nl
T. +31(0)10-298.10.10

Oosterman
Vrijtijdszaken

Bentincklaan 67-D
3039KK Rotterdam
info@vrijtijdszaken.nl
T. +31 6 52018641

In opdracht van:

WIBEL SIGHTING

DE VERANCIEN VAN
IN- E DOORRECL ME

OUTDOOR STATION • OU
VERHUUR SUP | KAJ | KAJ

SECRETARY
1960

